ПОЛОЖАЈ ИЗВРШНОГ ПОВЕРИОЦА ПРЕМА НОВОМ ЗИО-у

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

Двоброј 46-47 ● јул/август 2016. ● www.legeartis.rs ● www.propisiupraksi.rs

РАЗГРАНИЧЕНИ ПДВ

СТРУЧНА ОЦЕНА ПОНУДА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

- ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА
- БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

СУДСКА ПРАКСА

- УГОВОРНА КАЗНА
- ВРСТЕ ПРЕСУДА И ДИЛЕМЕ У ПРАКСИ
- ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Судски поступци
Захтев за заштиту законитости

Буџети
Изузећа од примене Закона о јавним набавкама

Порези
Порески третман промета добара без накнаде

Радни односи
Заштита запослених на раду

KONSALTING

SAVETOVANJA

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

LEGEARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

KOMENTARI I ZAKONI U PRIMENI

ING-PRO

Међу ауторима у овом броју...

Марина Говедарица
судија Врховног касационог суда

При постојању одређених оправданих разлога, одређивање издржавања на неодређено време могуће је и према садашњем законском решењу.

Милош Јовић,
саветник у Управи за јавне набавке

У извештају о стручној оцени би требало навести и све радње од значаја које су предузимане у поступку стручне оцене понуда, уз хронологију тих поступања.

Дејан Обренић
дипл. правник, помоћник извршитеља с вишегодишњим искуством у извршном поступку

У Закону се уочава интенција законодавца да обавеже извршног повериоца на активније учешће у самом току извршног поступка и свим његовим фазама.

Никола Пантелић
заменик јавног тужиоца у Трећем окружном јавном тужилаштву у Београду

За разлику од Републичког јавног тужиоца, оштећени може поднети захтев за заштиту законитости само из одређених, таксативно набројаних разлога.

Снежана Марић
судија Привредног апелационог суда у Београду

Аутор је на становишту да раскид основног уговора проузрокује и раскид акцесорног споразума о уговорној казни и да правни став да иста чињеница нема утицаја није правилан.

Бисерка Живановић,
судија Врховног касационог суда

Посебном заштитом обухваћен је и један од родитеља са дететом до 3 године живота, самохрани родитељ са дететом старости до 7 година живота или дететом које је тежак инвалид.

мр Јован Чанак,
дугогодишњи аутор бројних тема из области рачуноводства и финансија

У Закону о ЈП није одређеније прописано какву форму треба да има оснивачки акт јавног предузећа и кад се сматра пуноважним, па се на та питања примењује сходна одредба члана 11. Закона о ПД.

Гордана Ајншпилер-Поповић
судија Врховног касационог суда

Обавеза резервације средстава добијених продајом заложене ствари била би и у ситуацији у којој би стечајни управник оспорио постојање заложног права, па утврђење исто буде предмет парничног поступка.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

пасоша, дипломатског пасоша и ник о измени Правилника о обрасцу, бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ша, објављен у „Сл. гласнику … године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни

КАЛЕНДАРИ...
- **ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**
- **ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА**
- **ДОГАЂАЈА**

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи приликом односе на случајеве из судске праксе, а к недостојност за наслеђивање

остојност за наслеђ ник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

лан 4.

Не може наследити на основу закона штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио о покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев о оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставичеве воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страници која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко оца је примао … ије мајке, а пок. А. М. издржавање није … требно. Не може се говорити ни о ускр… помоћи оставиоцу, јер то не произилази … изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у … набавки

… измене и допуне … 15. године донеле су собом … о јавним набавкама из августа негативним референцама о којо… измена када је реч о …мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам … ференце има двоструки појавни … У случају кад одређује додатне у… …е у поступку јавне набавке. … ти од… пословног капацитета … у реализац… …та набавке, односно … претходном … испоручивао добра, извршавао услуге или … дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве…

…авним набавкама из 2008. године. Сходно …а важећим прописима, наручиоци су имали …ућност да одбију понуду уколико поседују …каз који потврђује да понуђач није испуњавао …које обавезе по раније закљученим уговорима …авним набавкама који су се односили на исти …предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

Последње измене и допуне Закона о јавним … из августа 2015. године („Сл. гласник … 15) донеле су собом **неколико измена … реч о негативним референцама**:
- не… ференца као могућност, не и обавеза …е;
- неве… …угих, таксативно законом ненаведе… негативне референце за одређеност … ној документацији;
- прецизир… …одног периода који је обухваћен нега… …ференцом;
- укидање списк… …их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напом… …атих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене … (682 комада × 1.832,… динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од …000,00 динара по комаду изра… ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто		ПИС	Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
				5	6
1	2	3			
1.	910		Сировине и мат… *…ијала – спортски дресови*		
		9000	Рачун за преузи…		
			…спортски дресови	500.000,00	
			…спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з…					
1а	9500		Материјали за …		
	9600		Готови про…		
			…алиха недовршене		500.000,00
			…алиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за …		
			…довршене производње и осталих производа 1. 1. 2016. године на …		
			…их залиха из финансијског књиговодства		
			…ировине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
…а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	…улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGEARTIS ИНГ-ПРО www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085

Година IV, број 46–47
ЈУЛ/АВГУСТ 2016.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Јован Чанак
Александра Литричин
Бисерка Живановић
Весна Филиповић
Владимир Скенџић
Гордана Ајншпилер-Поповић
Дејан Обренић
Драган У. Калаба
Драгана Марчетић
Драгана Станковић-Николић
Марина Говедарица
Милош Јовић
Никола М. Јовановић
Никола Пантелић
Саша Варинац
Снежана Марић
Снежана Марјановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Владан Мирковић,
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

Пред вама је летњи двоброј, на повећаном броју страна, у коме говоримо о заиста бројним актуелним темама, па је у том смислу веома тешко направити било какав избор и посебно издвојити неке од заступљених текстова.

Будући да од 1. јула започиње примена новог Закона о извршењу и обезбеђењу, дужну пажњу посвећујемо теми о положају извршног повериоца према новим законским решењима (стр. 50).

У домену јавних набавки говорићемо о стручној оцени понуда (стр. 88), али и о набавкама на које се Закон о јавним набавкама не примењује (стр. 96).

Свакако незаобилазни су и текстови о привременим мерама у парничном поступку, али и о дилемама које се јављају у пракси у погледу доношења међупресуде, делимичне пресуде и допунске пресуде.

У већ редовној рубрици *Пройиси у йракси* овога пута позабавили смо се престанком радног односа, као и битним повредама одредаба парничног поступка.

Од осталих тема у овом опсежном летњем издању нипошто не пропустите текстове о разграниченом ПДВ-у, о усаглашавању финансијских картица Пореске управе и пореских обвезника, о дилемама у погледу уговорне казне, о заштити запослених на раду, о изменама Закона о јавно-приватном партнерству, али и о пореском третману промета добара без накнаде (и узимања добара која су део пословне имовине пореског обвезника).

Осим у свом штампаном издању, наш часопис је увек доступан и у свом електронском облику на адреси www.propisiupraksi.rs па му и у дане лета можете приступити са мање или више уобичајених места.

Уживајте у предстојећем лету!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisiupraksi.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО, РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

8 Разграничени порез на додату вредност

14 Усаглашавање финансијских картица Пореске управе и пореских обвезника

22 Усклађивање оснивачких аката и усаглашавање општих аката са одредбама новог Закона о јавним предузећима

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

36 Заштита запослених на раду

46 **Прописи у пракси**: Престанак радног односа

ГРАЂАНСКО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

50 Положај извршног повериоца према новом Закону о извршењу и обезбеђењу

56 Издржавање супружника у случају развода брака у нашем законодавству

63 Привремене мере у парничном поступку

73 Међупресуда, делимична пресуда и допунска пресуда – дилеме у пракси

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

88 Стручна оцена понуда

96 Набавке на које се Закон о јавним набавкама не примењује

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

102 Узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет добара без накнаде као предмет опорезивања ПДВ-ом

110 **Прописи у пракси**: Примена финансијских прописа

ПРИВРЕДНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

120 Уговорна казна у законодавству и судској пракси

130 Појам и положај заложног повериоца – део други

135 **Прописи у пракси**: Битна повреда одредаба парничног поступка кроз праксу привредних судова

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

140 Шта доносе измене Закона о јавно-приватном партнерству?

КРИВИЧНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

146 Захтев за заштиту законитости

152 Кривично дело отмице из члана 134. Кривичног законика у судској пракси

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

162 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

164 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни правни акти

168 Предлог за извршење због поновног сметања државине – члан 366. ЗИО

170 Предлог за извршење на основу веродостојне исправе продајом непокретности – члан 151. Закона о извршењу и обезбеђењу

173 Предлог за извршење ради враћања запосленог на рад и накнада изгубљене зараде – чл. 381–384. ЗИО

175 Предлог за извршење на основу веродостојне исправе (споразум о месној надлежности)

177 Предлог за извршење на основу веродостојне исправе на новчаним средствима на рачуну извршног дужника који је правно лице, предузетник или физичко лице које обавља делатност – члан 299. ЗИО

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...

4 Из прве руке

5 Уводна реч

116 Порески календар

138 Преглед прописа ...донетих између два броја

161 Календар важења правних аката

Разграничени порез на додату вредност

Код свих рачуна добављача који су издати на начин као што наводимо у примерима у овом тексту (за електричну енергију и телефон) књиговође треба пажљиво да прочитају сâм рачун не би ли утврдили за који период је добављач створио обавезу плаћања пореза на додату вредност

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

У складу са чланом 27. Закона о ПДВ-у постоји обрачунати претходни порез за промет добара и услуга у члану 49. Закона и постоји обрачунати порез на додату вредност у промету роба и услуга оствареним на тржишту (пореска обавеза). У оба случаја постоји разграничени ПДВ који се не може користити у обрачунском периоду као претходни ПДВ, односно обавеза за обрачунати ПДВ настаје у наредном пореском периоду.

1. Законска регулатива

Обрачун пореза на додату вредност врши се на основу Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, 86/04, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 6/14, 68/14, 142/14, 5/15,83/15 и 5/16), Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/13) и Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Сл. гласник РС”, бр. 118/13).

2. Разграничени претходни порез

Разграничени претходни порез на додату вредност у примљеним фактурама (од добављача) евидентира се у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза настаје у наредном обрачунском периоду.

Разграничени претходни ПДВ књижи се на групу 28 – Активна временска разграничења:

- на конту 287 – слободан конто,
- на конту 289 – остала активна временска разграничења и аналитички конто (на пример, 289-5).

Разграничени ПДВ исправно је књижити на оба конта, што значи да порески обвезник сâм одлучује који ће конто користити.

Разграничени порез на додату вредност може се евидентирати на неким од следећих примера:

- Од добављача је за извршену услугу у децембру 2015. године примљен рачун 22. 1. 2016. године. Услуга је књижена као трошак пословања у децембру 2015. године, а право на одбитак претходног ПДВ-а порески обвезник може остварити у наредном обрачунском периоду у 2016. години.
- Обвезник је примио привремену ситуацију за грађевинске радове која се односи на децембар 2015. године, а надзорни орган је привремену ситуацију оверио 21. 1. 2016. године. ПДВ који је обрачунат у привременој ситуацији може се користити у обрачунском периоду у 2016. години.

	289-5 – Разграничени порез на додату вредност		4.441,35
274 – Порез на додату вредност плаћен при увозу		4.441,35	

– књижење на основу извода банке

Уместо закључка

Код свих рачуна добављача који су издати на сличан начин као у случају рачуна за електричну енергију и телефон књиговође треба пажљиво да прочитају рачун не би ли утврдили за који период је добављач створио обавезу плаћања ПДВ-а.

Не улазећи у разлоге зашто је рачун Електродистрибуције издат за наведени обрачунски период са наведеним датумима, добро би било да Електродистрибуција на својим рачунима напише за који период је обрачунат ПДВ јер је то основа за коришћење претходног ПДВ-а од стране њихових купаца.

Не улазећи у разлоге зашто је рачун Телекома издат са 1. 1. 2016. године, а промет се односи на децембар 2015. године, добро би било да Телеком на својим рачунима напише за који период је обрачунат ПДВ јер је то основа за коришћење претходног ПДВ-а од стране њихових купаца.

Из судских списа

Адвокат: „Докторе, пре него што сте приступили аутопсији, јесте ли проверили пулс?"

Сведок: „Не."

Адвокат: „А крвни притисак?"

Сведок: „Не."

Адвокат: „А дисање? Јесте ли проверили дисање?"

Сведок: „Не."

Адвокат: „Дакле, сасвим је могуће да је пацијент још увек био жив када сте отпочели аутопсију?"

Сведок: „Не, није могуће."

Адвокат: „Не? А како можете бити тако сигурни, када ниједну од ових провера нисте обавили?"

Сведок: „Зато што особа на коју падне бетонска плоча тежине од 3,7 тона нема никакве шансе да преживи."

Адвокат: „Да, да. А да ли је ипак могуће да је, с обзиром на то да нисте урадили ниједну од ових провера, пацијент ипак био жив, или да је можда чак и сада жив?"

Сведок (љут): „Могуће је да је жив и да се данас негде бави адвокатуром!"

Усаглашавање финансијских картица Пореске управе и пореских обвезника

Након увођења електронских пореских пријава у марту 2014. године значајно је унапређена евиденција пореских задужења и уплата. Међутим, проблем остаје и даље са финансијским картицама које имају „старе" уплатне рачуне. Пореска управа засад нема решење како „затворити" салда на наведеним картицама

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Пореска управа води евиденцију јавних прихода по уплатним рачунима на којима врши евидентирање задужења и плаћања пореских обвеза. Финансијска картица Пореске управе разликује се од финансијске картице пореског обвезника. Порески обвезник који води двојно књиговодство евидентира обавезе и плаћања на контима главне књиге 451, 452, 453, 455, 456, 481 и 489 (порез на зараде, допринос за ПИО, допринос за здравство, допринос за незапослене, порез на добит, порез на дивиденде итд.). Порески обвезници који користе двојно књиговодство, као и они који користе контни план за буџетске кориснике и предузетници који воде просто књиговдство **у обавези су да своје финансијске картице усклађују са финансијским картицама Пореске управе**. Порески обвезници желе да имају усаглашено стање пореских обавеза са Пореском управом.

#1 Како добити финансијске картице Пореске управе?

Све до 2013. године порески обвезници нису лако долазили до финансијских картица Пореске управе. Морали су подносити писмени захтев за добијање неких или свих финансијских картица. Захтев се подносио на посебном обрасцу на писарници Пореске управе. На преузимање финансијских картица чекало се од 15 до 30 дана, а преузимале су се у Пореској управи уз овлашћење. Како се у Пореским управама за сваки контакт морало чекати на шалтерима, захтев за штампање финансијских картица подносио се обично једном годишње.

Након увођења директне везе Пореске управе и пореских обвезника 2013. године стекли су се услови да се било када у току године електронским путем добију финансијске картице за више година, као и за брз и квалитетан увид у стања финансијских картица, чиме је **омогућена правовремена контрола, усаглашавање и исправљање насталих грешака у књижењу**.

#2 Финансијска картица – Консолидовани упит стања

На примеру пореског обвезника приказаног **на слици 1** на консолидованом упиту стања на 18 уплатних рачуна евидентиране су бројчане ставке, док тај порески обвезник на својим финансијским картицама има стање нула.

Након увођења електронских пореских пријава у марту 2014. године значајно је унапређена евиденција пореских задужења и уплата. Међутим, проблем остаје и даље са финансијским картицама које имају „старе" уплатне рачуне.

#12 Обједињена наплата пореза и доприноса

Од марта 2014. године Пореска управа увела је електронску доставу пореских пријава ППП ДП на зараде запослених. Увођењем обједињене наплате поједностављен је обрачун пореза и доприноса, уплатом свих обавеза на један уплатни рачун. Након двогодишње примене обједињене наплате на уплатном рачуну 840-4848-37 порески обвезници и Пореска управа немају неусаглашених стања, осим што се за кашњење у плаћању обрачунава затезна камата која се аутоматски књижи на финансијској картици Пореске управе по поднетој пореској пријави, а порески обвезник камату књижи након уплате на конто 562.

Уместо закључка

Након увођења електронских пореских пријава у марту 2014. године значајно је унапређена евиденција пореских задужења и уплата. Међутим, проблем остаје и даље са финансијским картицама које имају „старе" уплатне рачуне.

Пореска управа засад нема решења како „затворити" салда на наведеним картицама. Пореске управе треба да пронађу решење за отпис наведених претплата не тражећи од пореских обвезника да исправљају грешке Пореске управе. Потребно је да Пореска управа хитно изда упутство којим регулише решавање „старих" салда на рачунима јавних прихода које би на истоветан начин примењивале све пореске управе и порески инспектори.

Предлажемо пореским обвезницима да писменим захтевом траже да се претплате на финансијским картицама Пореске управе за које нема доказа по ком основу су настале прекњиже на друге уплатне рачуне. У случају да Пореска управа одбије захтев за ове претплате, треба поднети нови захтев за отпис у корист јавних прихода. Пореским обвезницима напомињемо да само писменим путем могу оспорити погрешна задужења или уплате које је књижила Пореска управа.

Потребна је боља и чешћа комуникација пореских инспектора и књиговођа пореских обвезника без додатних претњи санкцијама од стране Пореске управе. Без уважавања пореских обвезника од стране Пореске управе нема ни боље сарадње на бржем отклањању насталих грешака.

Потребно је да Пореска управа у што краћем времену, односно одмах по пријему писмених захтева, реагује на предлоге пореских обвезника. Пореска управа је обавезна да писмено одговори на сваку жалбу пореског обвезника. Ако би централа Пореске управе извршила увид у примљене жалбе, као и дате одговоре на те жалбе, дошла би до података на колико жалби је дат одговор за грешке учињене у књижењу у Пореској управи. Уколико централа Пореске управе нема наведене анализе, постоји проблем у њеном функционисању, а наведене слабости неће се отклонити у скоријој будућности. Пореска управа обично даје писмени одговор на жалбу где сматра да је правилно поступила. И на примљени одговор на жалбу порески обвезник у неким случајевима мора уложити жалбу јер су наводи у одговору нетачни.

Усклађивање оснивачких аката и усаглашавање општих аката са одредбама новог Закона о јавним предузећима

Овај текст је фокусиран на рачуноводствену евиденцију уписаног регистрованог основног капитала, како код оснивача, тако и код основаног јавног предузећа и друштва капитала. Осим тога, сматрамо упутним да поближе, са економског аспекта, појаснимо неке категорије које се помињу у члану 10. Закона о ЈП

мр Јован Чанак

дугогодишњи аутор бројних тема из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Доношењем новог Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС”, бр. 15/16 од 25. 2. 2016. године, у даљем тексту: Закон о ЈП) престале су да важе одредбе дотадашњег Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС”, бр. 119/12, 116/13 – аутентично тумачење и 44/14 – др. закон, у даљем тексту: претходни закон).

Коментар одредби важећег Закона о ЈП односи се првенствено на примену члана 79. из прелазних и завршних одредби.

Према првом ставу поменутог члана 79. Закона, **оснивачи јавних предузећа и друштва капитала** из члана 3. ст. 2. тач. 1) и 2) овог закона ускладиће **оснивачка акта** са одредбама овог закона **у року од шест месеци** од дана ступања на снагу овог закона, што подразумева крајњи рок **4. септембар 2016. године.**

Дакле, ова обавеза се односи на:

- друштва с ограниченом одговорношћу и акционарска друштва чији је **једини власник** јавно предузеће (у даљем тексту: друштво капитала чији је једини власник јавно предузеће),
- друштво капитала чији је **једини власник** Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: друштва капитала чији су оснивачи РС, АП и ЈЛС), као и зависно друштво чији је **једини власник** то друштво капитала.

Према другом ставу поменутог члана 79. Закона, **јавна предузећа** (друштва капитала чији је једини власник јавно предузеће) и **друштва капитала** (друштва капитала чији су оснивачи РС, АП и ЈЛС), као и зависно друштво чији је једини власник то друштво капитала, **дужни су да своја општа акта усагласе** са овим законом и оснивачким актом **у року од 90 дана од дана** усклађивања оснивачких аката са одредбама овог закона, што подразумева крајњи рок **4. децембар 2016. године.**

Да би оснивачи јавних предузећа и друштава капитала могли извршити усклађивање оснивачких аката у складу са одредбама овог закона, потребно је имати у виду и његове следеће одредбе:

1) Члан 6. Закона о ЈП, који прописује садржину оснивачког акта. То се односи на тач. 8) и 9) из овог члана. У тач. 8) прописује се да оснивачки акт треба да садржи **износ** основног капитала, као

Закључне напомене

Једно од осетљивијих и сложенијих питања код усклађивања оснивачког акта са одредбама Закона о ЈП, којим Република Србија, АП Војводина и јединице локалне самоуправе као оснивачи јавних предузећа треба да ускладе оснивачки акт односи се на основни капитал.

Чињеница је да основни капитал у ранијем периоду није био уписиван у оснивачки акт јавних предузећа, иако је њихов оснивач уложио одређена добра (неновчани улог). Наиме, **док је био на снази Закон о средствима у својини Републике Србије („Сл. гласник РС", бр. 53/95, 3/96 – испр., 54/96, 32/97 и 101/05 – др. закон)** уложена средства у оснивање јавних предузећа нису се сматрала својином јавног предузећа**, већ су имала третман државне имовине, па је то логичан разлог зашто се оснивачки улог није уписивао у оснивачки акт као својина оснивача јавног предузећа**.

Ствари су се измениле доношењем Закона о јавној својини („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 88/13 и 105/14). Наиме, ставовима 1. и 2. члана 14. поменутог закона, утврђено је: „Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу средства у јавној својини улагати **у капитал јавног предузећа и друштва капитала,** у складу са овим и другим законима.

По основу улагања из става 1. овог члана Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу уделе или акције у јавним предузећима и друштвима капитала и права по основу тих акција, односно удела."

Дакле, **оснивачки улог је сада својина јавног предузећа које се оснива и због тога је потребно да се основни капитал унесе у оснивачки акт и поднесе регистрациона пријава за његов упис код Агенције** за привредне регистре.

Унос оснивачког улога у регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре је врло сложен и одговоран посао из разлога што је потребно сачинити процену вредности унете имовине у јавно предузеће које је основано. Јавно предузеће не може да врши ту процену, већ се тај посао поверава овлашћеним проценитељима и судским вештацима. Посао процењивања вредности основног капитала (имовине којом је основано јавно предузеће) је, како смо напоменули, врло сложен и захтеван, па ће бити потребно доста напора, знања и одговорности како би се тај посао, у смислу придржавања законског рока на усклађивању оснивачког акта, завршио у предвиђеном року до **4. 9. 2016. године.**

У овом коментару дали смо виђење рачуноводствене евиденције основног капитала која треба да уследи након извршене регистрације усклађеног оснивачког акта са одредбама Закона о ЈП. Та евиденција треба да буде код оснивача јавних предузећа и биће приказана у складу са Правилником о Контном плану за буџетски систем.

Код јавних предузећа рачуноводствено евидентирање усклађеног основног капитала спроводиће се према Правилнику о контном оквиру за привреду који се односи на ентитете у приватном сектору, односно према Правилнику о контном плану за буџетски систем који се односи на ентитете у јавном сектору.

Код усклађивања оснивачког акта са одредбама Закона о ЈП, не треба робовати краткоћи времена због евентуалног прекорачења рока усклађивања, већ треба у приоритет ставити посао из којег ће резултирати процена вредности основног капитала у складу са важећом методологијом, а извршиоци тог посла треба да буду овлашћени процењивачи.

Доношењем Закона о ЈП, дата је могућност и јавним предузећима да се у свом послу понашају као и друга привредна друштва послујући на тржишној основи. У сваком случају, оснивачи јавних предузећа морају видети све могућности, оправданости улагања (оснивачког улога) у јавна предузећа, да где год је то могуће и оправдано, укључујући у таква оснивања и представнике приватног капитала. Таква размишљања и стратешка оријентација у пословној филозофији пословања јавних предузећа требало би да буде заснована на истој логици коју у свом пословању примењују привредна друштва која послују у приватном сектору.

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

Ing-Pro elektronsko izdanje, na internet adresi www.javne-nabavke.net, pouzdan su izvor, partner i oslonac i za naručioce i za ponuđače. Svojim korisnicima, na jednom mestu, pružaju sve informacije o tenderima – od poziva za podnošenje ponuda, konkursne dokumentacije, do promene rokova i donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, tj. o dodeli ugovora.

Konsultantski tim za naručioca:

- pravilno sačinjava plan nabavki i elektronski ih šalje Upravi za javne nabavke i Državnoj revizorskoj instituciji,
- sprovodi sve postupke javnih nabavki po usvojenom planu naručioca, sa mogućnošću davanja člana komisije za javnu nabavku, koji je sertifikovani službenik za javne nabavke, budući da komisija koja sprovodi postupak javne nabavke mora da ima službenika za javnu nabavku,
- sačinjava konkursnu dokumentaciju, rešenja o obrazovanju komisije za javnu nabavku, objavljuje poziv za podnošenje ponuda na portalu Uprave za javne nabavke, odgovara na pitanja i pojašnjava konkursnu dokumentaciju,
- otvara ponude i sačinjava zapisnik o otvaranju ponuda, uz prisustvo službenika za javnu nabavku, sačinjava izveštaj o stručnoj oceni ponuda i odluku o dodeli ugovora,
- u slučaju podnošenja zahteva za zaštitu prava podnosi odgovor,
- priprema ugovore i objavljuje obaveštenje o dodeli ugovora na portalu Uprave za javne nabavke,
- kvartalno izveštava elektronskim putem Upravu za javne nabavke o sprovedenim postupcima javne nabavke, u skladu sa Zakonom i usvojenim planom nabavki, što je obaveza svih naručilaca.

Konsultantski tim za ponuđača:

- priprema ponude,
- daje savete u vezi s prikupljanjem potrebnih dokumenata, vezanih za izradu ispravne ponude, tumači konkursnu dokumentaciju,
- prati tok postupka javne nabavke,
- u postupku zaštite prava sačinjava zahteve za zaštitu prava itd.

Zašto pratiti Ing-Pro javne nabavke

- Dnevno ažuran pregled javnih nabavki i sve prateće dokumentacije, koje se objavljuju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
- Jedinstvena pretraga svih vrsta oglasa, po više različitih kriterijuma: po rečima u nazivu, po kategorijama, regionima, periodu važenja (važi od – važi do), po statusu (otvoren, zaključen, obustavljen), po vrsti postupaka, naručiocima, a za dobijanje rezultata pretrage dovoljan je jedan kriterijum.
- Mejl servis šalje obaveštenja na mejl korisnika o kategorijama predmeta nabavki koje sam odabere, uključujući i obaveštenja o promenama.
- Za pretplatnu cenu mogu se neograničeno pratiti sve kategorije i svi tipovi javnih nabavki (dobra, usluge, radovi).
- Na jednom mestu su sve izmene postojećih javnih nabavki, što omogućava njihovo jednostavno praćenje.
- Postoji baza pobednika tendera sa informacijama u kom je postupku javne nabavke određeni ponuđač pobedio.

Ing-Pro daje kompletnu stručnu pomoć i vrši edukaciju učesnika u postupcima javnih nabavki kako bi se upoznali sa zakonskim obavezama i procedurama kojih se, radi uspešnog vođenja i okončanja postupka, moraju pridržavati. Pored toga, organizuje seminare za naručioce i ponuđače, in-haus seminare, radionice, pruža telefonske i imejl konsultacije.

Obuka za polaganje ispita za službenika za javne nabavke

- Obuke, u potpunosti usaglašene sa članom 3. Pravilnika o načinu i programu stručnog osposobljavanja i načinu polaganja stručnog ispita za službenika za javne nabavke, omogućavaju nastavak procesa sertifikacije službenika za javne nabavke.
- Rad je mentorski, interaktivan, u malim grupama, u saradnji sa sertifikovanim predavačima.

Заштита запослених на раду

У овом комплексном тексту разматрамо различите апекте заштите запослених на раду, од опште заштите коју ужива свако запослено лице, све до посебне заштите која је резервисана само за одређене категорије запослених

Бисерка Живановић

судија Врховног касационог суда
radni.odnosi@legeartis.rs

Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/06), поред права на рад из члана 60. ст. 1, у ст. 4. и 5. овог члана сваком запосленом гарантује безбедне и здраве услове рада, потребну заштиту на раду, а женама, омладини и ивалидима омогућује се посебна заштита на раду и посебни услови рада у складу са законом. Уколико запосленима не би била омогућена одговарајућа заштита, рад би губио сваки смисао. Заштиту првенствено обезбеђује послодавац, међутим, по питању заштите на раду, поред својих права, сами запослени имају и одређене дужности.

Под **заштитом на раду** подразумева се употреба одређених мера и средстава у циљу спречавања и ублажавања штетних дејстава услова рада, као и радног процеса, на безбедност, радну способност и здравље запослених. С обзиром на значај који заштита запослених има за сваког запосленог, предмет је изучавања већег броја научних области укључујући и радно право.

Закон о раду је заштити на раду (глава 7) посветио 24 члана, којима се уређују питања заштите запослених у ужем смислу, поред заштите у ширем смислу, којима се регулишу питања (на пример, скраћеног радног времена, рада на пословима са повећаним ризиком и др.).

Постоје **два облика заштите запослених на раду**:
1) општа, и
2) посебна.

Тако, **право на општу заштиту имају сви запослени**, при чему доба живота, инвалидност, пол и друге околности немају утицаја, док **посебну заштиту уживају само одређене категорије запослених** (жене, деца, родитељи који имају малу децу, омладина, инвалиди).

Општа заштита запослених

Право на општу заштиту на раду имају сви запослени. То је опште право за све запослене које се остварује сагласно члану 80. ст. 1. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 75/14). Ставом 2. овог члана Закона, прописано је да је запослени дужан да поштује прописе о безбедности и заштити живота и здравља на раду, како не би угрозио своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље запослених и других лица. Исто тако, запослени је дужан да послодавца обавести о свакој врсти опасности која би могла да угрози његову безбедност, као и здравље на раду.

Општа заштита запослених односи се на:
1) заштиту од погоршања здравственог стања запосленог (овај облик заштите огледа се у томе да запослени не може да ради прековремено, ако би према налазу надлежног органа овај начин могао да доведе до погоршања његовог здравственог стања, члан 81. ст. 1. Закона о раду);
2) заштиту запослених са одређеним здравственим сметњама, утврђених од стране надлежног здравственог органа у складу са законом, тако да такав запослени не може обављати одређене послове, а који послови би изазвали погоршање његовог здравственог стања или последице које су опасне по околину (члан 81. ст. 2. Закона о раду);
3) заштиту запосленог од рада на одређеним пословима ако поред посебних услова утврђених Правилником не испуњава и услове за рад у погледу како здравственог стања, психофизичких способности и доба живота у складу са законом (овакав запослени не може да обавља

на ово одсуство с рада родитељу установљено самим законом. Дакле, ово право му не може бити ускраћено.

За време коришћења овог одсуства с рада запосленом родитељу мирују права и обавезе по основу рада. За време мировања његових права и обавеза, мирују и његово право на зараду, ако за поједина права законом, општим актом и уговором о раду није другачије одређено. Право на зараду запослени родитељ не остварује будући да основ коришћења овог његовог права нису здравствени разлози детета, па у том смилу **ово одсуство има карактер неплаћеног одсуства**.

Треба напоменути да право на ово одсуствовање с рада (док дете не наврши 3 године живота) има и његов усвојилац, хранитељ, односно старатељ таквог детета, а установљено је са циљем да се кроз негу детета омогући дужи боравак са дететом и успостави бољи и ближи контакт, што је и главни циљ установе усвојитељске, хранитељске, односно старатељске породице.

Заштита особа са инвалидитетом и здравственим проблемима

Обезбеђивање одговарајућих послова – од изузетног значаја је и успостављање посебне заштите за категорију запослених који су инвалиди рада. Одредба члана 101. Закона о раду прописује обавезу послодавца да запосленом са инвалидитетом и запосленом из члана 81. ст. 2. овог закона (запослени са здравственим сметњама утврђеним од стране надлежног органа у складу са законом) омогући, односно обезбеди обављање оних послова које они могу обављати према њиховој преосталој радној способности.

Инвалидима рада сматра се она категорија код којих је инвалидност наступила услед претрпљене повреде на раду или услед професионалног обољења (болест која је проузрокована обављањем одређених послова код послодавца).

Запослени, инвалид рада ужива, односно има право на посебну заштиту на раду само у случају ако је дошло до трајног смањења његове пословне способности. За случај да је код запосленог утврђен губитак радне способности, таквом запосленом престаје радни однос независно од његове воље и воље послодавца. Утврђивање инвалидности, односно утврђивање губитка радне способности поверено је надлежном здравственом органу. Сматра се да је запослени, инвалид рада коме је утврђено смањење радне способности здравствено способан да обавља послове који одговарају његовој преосталој радној способности. У том смислу, Законом је утврђена обавеза послодавца да инвалиду рада који је у радном односу код њега, обезбеди обављање послова који ће запослени који је инвалид рада моћи да обавља, односно које ће моћи да обавља према преосталој радној способности.

Отказивање уговора о раду – према одредби члана 102. Закона о раду, ако запослени, инвалид рада одбије да прихвати рад на пословима које му је обезбедио послодавац у смислу члана 101. Закона о раду, послодавац му може отказати уговор о раду. Став 2. овог члана Закона прописује да ако послодавац запосленом не може да обезбеди одговарајући посао у смислу члана 101. овог закона, запослени се сматра вишком у смислу члана 179. ст. 5. тач. 1) овог закона.

Запослени из члана 101. овог закона су особе за инвалидитетом и здравственим сметњама. Ако они одбију да раде на одговарајућим пословима које је обезбедио послодавац, он им може отказати уговор о раду, али то не мора. Ако послодавац овим категоријама запослених није у могућности да обезбеди послове који одговарају њиховим радним способностима, они тада стичу статус технолошког вишка. У случају утврђивања статуса технолошког вишка овим запосленима у поступку и на начин прописан одредбама чл. 153–160. Закона о раду, и ако им се не може обезбедити примена мера запошљавања у смислу члана 155. ст. 1. тач. 5) овог закона, послодавац ће овим запосленима отаказати уговор о раду. Да би отказ из члана 179. ст. 1. тач. 5) овог закона био законит, њему мора претходити исплата отпремнине, а у смислу члана 158. ст. 1. Закона о раду. Ако изостане исплата отпремнине, такав отказ ће и за ову категорију запослених бити незаконит и они имају могућност да у поступку пред надлежним судом захтевају његов поништај као незаконит у року прописаном чланом 195. ст. 2. Закона о раду (видети одредбе члана 102, а у вези са чланом 158. ст. 1. и чланом 179. ст. 5. тач. 1) Закона о раду).

Престанак радног односа

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а која се овом приликом односе на престанак радног односа

Да ли предузећа могу са запосленима којима је престао радни однос по основу социјалног програма који се остварује из буџетских средстава, да заснују радни однос

Члан 179. став 5. тачка 1) и 158. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

У члану 179. став 5. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У складу са чланом 158. Закона о раду послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. став 5. тачка 1) овог закона, запосленом исплати отпремнину у висини утврђеној општим актом или уговором о раду.

Полазећи од наведених одредаба Закона о раду, ако због технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла послодавац може запосленом да откаже уговор о раду уз исплату отпремнине у складу са овим законом. Према томе, ради се о трајном престанку потребе за радом запосленог и престанку радног односа уз исплату отпремнине као последице технолошких, економских или организационих промена код послодавца.

Према члану 182. наведеног закона ако послодавац откаже уговор о раду запосленом због престанка потребе за обављањем одређеног посла или смањења обима посла, услед технолошких, економских или организационих промена, послодавац не може на истим пословима да запосли друго лице у року од три месеца од дана престанка радног односа, осим у случају из члана 102. став 2. овог закона. Ако пре истека овог рока настане потреба за обављањем истих послова, предност за закључивање уговора о раду има запослени коме је престао радни однос.

Имајући у виду наведено, у наредна три месеца, послодавац не може на истим пословима да запосли нова лица, а ако се укаже потреба за радом на тим пословима у року од три месеца, предност има запослени који је проглашен технолошким вишком. Поновни пријем у радни однос запосленог коме је престао радни однос због престанка потребе за обављањем одређеног посла или смањења обима посла није, међутим, суштина овог института, већ изузетак у случају погрешне процене послодавца приликом утврђивања послова за чијим радом је престала потреба, а на којима је запослени радио.

Према томе, суштина института вишка запослених, с једне стране, јесте смањење трошкова послодавца, како би послодавац опстао на тржишту, а с друге стране заштита запослених који су проглашени вишком кроз исплату отпремнине.

Такође, указујемо на то да послодавац одговара за вођење пословне политике, неосновано отпуштање запослених уз исплату отпремнине и евентуалну злоупотребу положаја и самог института отпремнине.

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ:

Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (02/2016), који у сарадњи са Министарством издаје компанија Инг-Про.

запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

Према томе, на запослене у јавним службама (укључујући и установе културе) примењују се одредбе Закона о раду, али само ако посебним законом, у одређеној области поједина питања и односи нису другачије уређени.

С обзиром на то да у складу са чланом 10. Закона о министарствима („Сл. гласник РС", број 44/14, 14/15 и 54/15) Министарство државне управе и локалне самоуправе обавља послове државне управе који се, између осталог, односе на организацију и рад јавних служби, то смо захтев подносиоца уступили истом министарству на надлежност.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-658/2015-02, од 4. 8. 2015)

Одговорно лице за решавање радноправног статуса запослених

Члан 192. Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

Одредбом члана 192. Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да у правном лицу о правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте.

У складу с наведеном одредбом Закона о раду решење о престанку радног односа доноси надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца, или лице који они овласте.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-786/2015-02, од 8. 10. 2015)

Из судских списа

Адвокат: „Можете ли нам описати како је изгледао нападач?"
Сведок: „Био је отприлике средње висине, кратке браде, заправо необријан, у црној јакни или можда, ипак, сивој."
Адвокат (прекида га): „Је ли био мушкарац или жена?"

◎◎◎

Адвокат: „Можете ли нам описати како је изгледао човек који вас је напао?"
Сведок: „Не могу. Носио је маску."
Адвокат: „А, шта је имао испод маске?"
Сведок: „Па... не знам. Ваљда своје лице."

◎◎◎

Адвокат: „Показаћу вам доказ бр. 3. Препознајете ли некога на овој фотографији?"
Сведок: Да, то сам ја на слици."
Адвокат: „Да ли сте били присутни у тренутку када је она снимљена?"

◎◎◎

Адвокат: „Можете ли нам рећи у ком сте месецу трудноћи?"
Сведок: „8. новембра биће тачно трећи."
Адвокат: „Значи, датум зачећа је био 8. август?"
Сведок: „Тако је."
Адвокат: „Шта сте радили у то време?"

Положај извршног повериоца према новом Закону о извршењу и обезбеђењу

Желећи да удовољи критикама претходног Закона о извршењу и обезбеђењу, утемељеним на тврдњама да поменути закон превише фаворизује поверилачку страну, а у исто време желећи да очува брзину и ефикасност наплате у извршном поступку, законодавац је 2015. године донео нови ЗИО, који је задржао неке карактеристике претходног закона, којима се омогућава брзо вођење поступка, али је вратио и неке раније постојеће правне институте, пре свега у форми правних лекова, којима се омогућава двостраност и двостепеност извршног поступка

Дејан Обренић

дипл. правник, помоћник извршитеља с вишегодишњим искуством у извршном поступку
sudski.postupci@legeartis.rs

Нови Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/15, у даљем тексту: ЗИО) који, почев од 1. јула 2016. године, у свом пуном капацитету представља саставни део позитивног права Републике Србије, најновији је законски текст којим се уређује материја извршног поступка и поступка обезбеђења и чак четврти такав закон у периоду од 2000. године до данас.

Овим законом се умногоме наставља спровођење правног духа досадашњег Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 31/11, 99/11 – др. закон, 109/13 – одлука УС, 55/14 и 139/14), али на битно другачијим основама и са повећаном дистинкцијом између појединих фаза извршног поступка и овлашћења учесника и странака у извршном поступку.

Сви или већина досадашњих законских текстова који су уређивали област извршног права и извршног поступка били су тзв. дужнички оријентисани, односно уређивали су извршни поступак на начин којим се у већој или мањој мери олакшавају и штите положај и интереси извршног дужника, истовремено чинећи положај извршног повериоца (иако активне процесне стране) тежим, а цео поступак компликованијим и споријим. Ова „продужничка” оријентација претходних законских текстова се, наравно, највише видела у тексту Закона о извршном поступку из 1978. године („Сл. лист СФРЈ”, бр. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 27/90, 35/91, 27/92, 31/93, у даљем тексту: ЗИП), као закона који је донет и који се примењивао у време највећег замаха самоуправног социјализма и њему подређеног правног система, па је логично да су и начела овог закона била више оријентисана на заштиту друштвене својине и социјалистичког духа закона, него на убрзање поступка и ефикасност наплате потраживања извршног повериоца. Од овакве законске праксе делимично се одустало усвајањем ЗИП-а из 2000. године, па затим ЗИП-а из 2005. године, којима се тежило побољшању процесног положаја извршног повериоца и нивелацији положаја и овлашћења поверилачке и дужничке стране, а у циљу веће ефикасности и брзине извршног поступка. Међутим, и поменути закони су остављали могућност одуговлачења и успоравања поступка од стране извршног дужника, као и могућности да, путем злоупотребе својих бројних процесних овлашћења, извршни

Нови ЗИО је посебно насловио одредбе којима се регулише **однос извршног повериоца и јавног извршитеља**.

одређујућег дела поменутог решења само ако извршни поверилац уз жалбу положи јемство у висини потраживања извршног дужника и само ако се поменутом жалбом побија решење у целости или у одређујућем делу.

Вероватно у жељи да одговори на критике претходног закона, упућене на рачун његовог тзв. поверилачког карактера, као и на рачун већ поменутог погрешног доживљаја да исти закон ставља извршитеља у подређен положај према извршним повериоцима, **нови ЗИО је осетио потребу да посебно наслови одредбе којима се регулише однос извршног повериоца и јавног извршитеља**, иако нигде тако стриктно не помиње однос извршног повериоца и суда или однос извршног дужника са другим учесницима у поступку. Поменутим одредбама се, тако, прописује да јавни извршитељ изводи своја овлашћења из закона и стара се о томе да се извршни поверилац што брже и повољније намири уз поштовање закона и права извршног дужника; јавни извршитељ није дужан да се повинује предлогу извршног повериоца да предузме или не предузме неку радњу на коју је само јавни извршитељ овлашћен; ако су и један и други овлашћени да предузму исту радњу, један не може да опозове радњу другог; јавни извршитељ не може извршном повериоцу отказати спровођење извршења, а из чега се јасно види да овај закон жели да изнивелише поверилачку и дужничку страну, као и да посебно нагласи оно што би требало да је неспорно, а то је да ни суд ни јавни извршитељи не делују за неку од странака, већ у јавном интересу и са јавним овлашћењима. У вези са претходним, прописано је и да извршни поверилац може назначити да извршење настави други јавни извршитељ уместо већ одређеног.

Поред свега наведеног, из угла извршних поверилаца, како будућих, тако и оних који ту улогу већ имају у неком од бројних извршних поступака који се тренутно воде пред судовима и пред јавним извршитељима, **битно је обратити пажњу и на прелазне и завршне одредбе новог ЗИО-а**. Њима се, пре свега, прописује да се извршни поступци и поступци обезбеђења који су почели пре ступања на снагу новог закона настављају према до скоро важећем ЗИО-у. Међутим, ако после ступања на снагу новог закона буде укинуто решење о извршењу, поступак се наставља применом новог закона. Ако извршење или обезбеђење спроводи суд, а за спровођење извршења је искључиво надлежан јавни извршитељ, извршни поверилац је дужан да у року од 15 дана од дана пријема решења о укидању решења о извршењу, одреди јавног извршитеља и о томе обавести суд, иначе се извршни поступак или поступак обезбеђења обуставља.

Приметно је да су **одређене нејасноће у пракси изазвале завршене одредбе закона којима је предвиђена обавеза изјашњења извршних поверилаца у чију корист је пре почетка рада извршитеља у Републици Србији донето решење о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе или решење о обезбеђењу** и који су на дан 1. 5. 2016. године још водили извршни поступак или поступак обезбеђења, да се у року од 1. 5. 2016. године до 1. 7. 2016. године изјасне о томе да ли су вољни да извршење спроведе суд или јавни извршитељ, а све под претњом обуставе поступка. Овде треба нагласити да се, дакле, ове одредбе односе на извршне повериоце у тзв. старим предметима, односно у предметима који су започети пре почетка рада извршитеља у Републици Србији. Међутим, како извршитељска професија није истовремено уведена на подручјима свих судова у држави, то **треба нагласити да се ове одредбе односе и на оне извршне повериоце у чију је корист и после 1. 6. 2012. године (када су први извршитељи почели са радом) донето решење о извршењу или обезбеђењу, али пре почетка рада извршитеља на датом подручју**.

Издржавање супружника у случају развода брака у нашем законодавству

У тексту који је пред вама анализирамо постојеће решење трајања издржавања супружника у случају развода брака, упоређујући га са решењем које доноси Преднацрт Грађанског законика и уз коментар какво би решење било примерено нашем друштву

Марина Говедарица

судија Врховног касационог суда
sudski.postupci@legeartis.rs

Породични закон („Сл. гласник РС”, бр. 18/05, у примени од 1. 7. 2005. године, осим одредаба члана 203. ст. 2. и 3. који се примењује од 1. 7. 2006) као велику новину у области издржавања супружника предвиђа **ограничавање права на издржавање после престанка брака на најдуже 5 година** (члан 163. ст. 2). То је значајна разлика у односу на претходни закон (Закон о браку и породичним односима) којим је право на издржавање брачног друга по престанку брака било утврђено на неодређено време, а само у изузетним, законом прописаним случајевима, на одређено време.

Одредбом члана 151. Породични закон прописује да:
(1) супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима;
(2) нема право на издржавање супружник који је у време склапања ништавог или рушљивог брака знао за узрок ништавости односно рушљивости;
(3) нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника.

Одредбом члана 163. (насловљена „Трајање издржавања”) уређује се да:
(1) издржавање може трајати одређено или неодређено време;
(2) издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од 5 година;
(3) изузетно, издржавање супружника по престанку брака може се продужити и после истека рока од 5 година ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради.

Дакле, издржавање супружника по престанку брака временски је ограничено и може трајати најдуже 5 година; рок може бити продужен, али је **могућност продужења условљена постојањем нарочито оправданих разлога** који спречавају повериоца издржавања да ради (члан 163 ст. 3).

Разлог за ово решење је у томе што се необезбеђеност повериоца сматра привременим и пролазним стањем, због чега издржавање и губи своја редовна обележја. Према схватању усвојеном у теорији, законско издржавање је обавеза законом одређеног круга лица да редовно, убудуће, дају новац или на други начин одређена материјална средства, члановима породице или другим законом предвиђеним лицима, ради обезбеђења њихове егзистенције јер ови то сами не могу да чине. Ограничавајући трајање издржавања, законодавац се определио да класични институт издржавања замени издржавањем које има карактер привремене помоћи и траје док се поверилац издржавања не оспособи за самостално привређивање, односно док не буде у стању да самостално обезбеђује средства која су му потребна за свакодневни живот.

да у таквим ситуацијама пруже повериоцу издржавања правну помоћ или да узму активније учешће у тим поступцима;

- да прошири примену одредбе члана 204. ст. 1. Породичног закона којом се прописује хитност поступка на поступке који се воде у вези са издржавањем разведених супружника;
- да поново пропише обавезу суда, која је била садржана у члану 275. ст. 2. ранијег ЗПП-а („Сл. гласник РС", бр. 125/04 и 111/09), да странку која нема пуномоћника и која се из незнања не користи својим процесним правима која јој припадају по закону поучи које парничне радње може предузети,
- и као крајње решење, да пропише изузетак од правила о терету доказивања установљеног члановима 228. и 231. ст. 2. ЗПП-а („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 49/13 – Одлука УС, 74/13 – Одлука УС и 55/14) и терет доказивања пребаци на дужника издржавања, као финансијски јачу страну, који би доказивао да поверилац више није економски угрожен и да има довољно средстава за нормалну егзистенцију, а уколико нема да је то искључиво резултат његовог понашања, односно околности за које је поверилац издржавања одговоран.

При томе не треба заборавити ни активну улогу коју у тој врсти поступака суд има на основу члана 205. Породичног закона (истражно начело).

Побољшање постојећег решења могло би се учинити и тако што би **временско ограничење права на издржавање супружника после развода брака остало правило, али закон не би прописивао прецизно одређен рок трајања издржавања**. То не значи да би одлука о дужини издржавања била произвољна и остављена на милост и немилост личне савести и схватања судије. Треба имати у виду да ништа не може да компромитује један закон као његова неправичност. Закон би јасно описно одредио период у коме необезбеђени супружник има право на издржавање и навео критеријуме који утичу на трајање издржавања (на пример, старост, болест, неспособност за рад, односно неспособност да се обезбеди сопствено издржавање, незапосленост, дужина трајања брака, али и правичност, којој се, као правном стандарду, нарочито мора дати значај у породичном праву, као и у периоду друштвених и економских поремећаја, више него у редовним приликама).

За решење дефинисања периода у коме необезбеђени супружник има право на издржавање определила се, на пример, Република Словенија која је прописала да необезбеђени разведени супружник има право на издржавање од другог супружника за одређени временски период који је потребан да би супружник могао да се прилагоди новој ситуацији и уреди нове околности (члан 82. *Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmjerih*).

Прихватајући овакво решење Србија би:

- закон учинила флексибилнијим, јер и најидеалнији закон не покрива целину правног подручја;
- судију креативнијим и у могућности да поклони пуну пажњу околностима случаја, личном односу супружника и тако што више индивидуализира спор;
- одлуку суда више одговарајућом конкретном случају јер у стварности суд само за конкретан случај и тражи решење и доноси одређену одлуку и конкретну правду у том тренутку, у тим условима и за та лица, и
- смањила би број нових тужби зато што повериоци издржавања не би били у обавези да се обраћају суду само због протека законом строго прописаног рока у коме имају право на издржавање.

Владавина права на којој почива Конвенција за заштиту људских права и основних слобода и принцип законитости из члана 1. Првог протокола Конвенције, налажу државама не само да поштују и примењују на постојан и одржив начин законе (прописе) које су донеле (у конкретном случају, Република Србија би између осталих, морала да обезбеди све услове за поштовање и примену права зајемчених одредбама чл. 15, 60, 69. и 97. ст. 2, 8, 10, 12. и 15. Устава Републике Србије), већ је саставни део ове дужности држава да обезбеде законске и практичне услове за њихову примену. Зато држава мора да се опреми одговарајућим и довољним правним и економским средствима како би обезбедила извршење према својим грађанима позитивних обавеза преузетих Уставом, законима и Конвенцијом.

Привремене мере у парничном поступку

Кроз детаљну анализу и навођење корисних примера из судске праксе, у овом тексту се бавимо темом привремене мере у парничном поступку

Драгана Марчетић

судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић

судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

Услове за одређивање привремене мере, као општи пропис, регулише првенствено Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 31/11 ... 139/14, у даљем тексту: ЗИО). Овај закон је ступио на снагу у септембру 2011. године и примењује се на све поступке започете по раније важећем Закону о извршном поступку који до дана ступања на снагу новог закона нису окончани. Овога месеца на снагу ступа нови Закон о извршењу и обезбеђењу, али се одредбе о привременим мерама у новом ЗИО-у не разликују битно од до сада важећих одредаба.

Иако суд може донети решење о привременој мери у свим поступцима – парничном, ванпарничном, радном, породичном и извршном, **овај текст ће се бавити темом привремене мере у парничном поступку**.

Одредбом члана 285. ЗИО-а прописано је да привремену меру може одредити суд, а спровести суд или извршитељ пре покретања, у току, као и по окончању судског или управног поступка, све док извршење не буде спроведено. Решење којим се одређује привремена мера има правно дејство правоснажног решења о извршењу. ЗИО регулише услове за одређивање привремене мере за обезбеђење новчаног (члан 293) и за обезбеђење неновчаног потраживања (члан 296). Такође, одредбама члана 294. ЗИО-а наведене су врсте привремених мера за обезбеђење новчаног потраживања, а чланом 297. неновчаног потраживања. Важно је нагласити да се у општој парници, за разлику од радних и породичних спорова, привремена мера доноси само на захтев странке, а никако по службеној дужности.

ЗИО не набраја таксативно све привремене мере које се могу тражити у току поступка, већ формулацијом „може се одредити свака мера а нарочито...” (чл. 294. и 297) оставља могућност и право тужиоцима и повериоцима да захтевом траже доношење оне мере која је у конкретном случају најпогоднија и најцелисходнија за заштиту и обезбеђење свог потраживања.

Основни услови који морају бити испуњени према одредбама чл. 293. и 296. ЗИО-а за одређивање привремене мере су да је извршни поверилац учинио вероватним постојање потраживања и опасност да ће се остварење потраживања осујетити или знатно отежати. Привремена мера се може одредити и кад извршни поверилац учини вероватним да је мера потребна да би се спречила употреба силе или настанак ненадокнадиве штете.

У посебној врсти поступка по тужби због сметања поседа, услове за одређивање привремене мере регулише Закон о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП). Одредбом члана 451. ЗПП-а прописано је да у току поступка суд може по службеној дужности и без саслушања противне странке да одреди привремене мере у складу са законом који уређује извршење и обезбеђење ради отклањања хитне опасности противправног оштећења или спречавања насиља или отклањања ненакнадиве штете. У овој врсти поступка, којим је прописано

мера којом се потражује забрана туженом да спречава тужиоца да улази у одређену непокретност и мирно користи гарсоњеру. Став је Вишег суда да привремена мера у парничном поступку служи обезбеђењу главног захтева који је предмет спора и везује се за њега, те се истом не може исцрпљивати главни захтев, нити се њоме могу остваривати друга права која нису предмет спора. Привремена мера којом се потражује забрана туженом да спречава тужиоца да улази у одређену непокретност и мирно користи гарсоњеру не обезбеђује главни захтев за утврђење ништавости предметног правног посла, чиме нису испуњени законски услови из ЗИО-а за одређивање привремене мере.

Случај #6

Код тужбеног захтева којим тужиља потражује утврђење да новац у износу од (...) хиљада евра представља брачну тековину ње и сада пок. АА којим новцем је сада пок. АА за живота располагао у корист туженог за куповину стана и гараже, те се тужбеним захтевом потражује и утврђење ништавости уговора о купопродаји стана и гараже, основана је привремена мера којом се потражује забрана туженом отуђења и оптерећења станом и гаражом који су предмет тужбеног захтева до правоснажног окончања парничног поступка.

Случај #7

Тужилац је поднео *actio pauliana* те тужбеним захтевом тражи да се утврди да је уговор о поклону којим је тужиочев дужник АА отуђио у корист туженог непокретност, која је средство наплате његовог потраживања у извршном поступку, ништав правни посао и да тужени трпи да се тужилац наплати продајом ове непокретности, а као туженог је означио само поклонопримца, а не и поклонодавца, свог дужника. Суд је одредио привремену меру забране отуђења и оптерећења предметне непокретности. Виши суд у Београду је укинуо решење о одређивању привремене мере налазећи да тужбени захтев није уредан. Наиме, тужбеним захтевом се захтева утврђење ништавости уговора о поклону закљученог између туженог и тужиочевог дужника, која лица су у правној заједници, па су они нужни супарничари. Код одсуства учешћа оба лица у парници на страни тужених чини непотпуну пасивну легитимацију, а што чини тужбу неуредном. Ако је поднета неуредна тужба, не може се ценити испуњеност услова за одређивање привремене мере.

Случај #8

Тужиља је тужбом тражила да се у парници утврди њен допринос у стицању брачне тековине са туженим и то бесправно подигнуте куће површине 120 m^2. Првостепени суд је одбацио као недозвољен тужиљин предлог за одређивање привремене мере којом је тражила да је суд привремено, до окончања парничног поступка, одреди за корисника дела куће – спрата и поткровља. Суд је стао на становиште да с обзиром на предмет спора, врсту поступка и садржину захтева предложене привремене мере, иста спада у круг питања која се решавају у ванпарничном поступку. Другостпени суд је укинуо ово решење наводећи да није јасно због чега се првостепени суд позива на одредбе Закона о ванпарничном поступку које се односе на уређење односа заједничара у погледу управљања, односно коришћења заједничке ствари, с обзиром на то да из списа не приозилази да је тужиља уопште и покренула такав ванпарнични поступак, а да је јасно да је тужиља поднела тужбу за утврђење права својине по основу брачне тековине и да у таквом парничном поступку може да предложи одређивање привремене мере ради заштите свог права. Због тога је наложено првостепеном суду да одлучи о основаности привремене мере, те оцени да ли таква привремена мера служи обезбеђењу тужиљиног потраживања и да ли су испуњени остали законски услови за њено одређивање.

Случај #9

Првостепени суд је донео привремену меру којом је туженима забранио располагање новцем из депозита суда у коме се ти износи налазе по закључку тог суда, налазећи да су испуњени услови за одређивање привремене мере. Другостепени суд је нашао да је суд одлучивао по предлогу за одређивање привремене мере који није дозвољен јер ЗИО не прописује могућност да се привременим мерама мења на било који начин одлука, односно спровођење одлуке неког другог суда, у конкретној ситуацији извршног.

Међупресуда, делимична пресуда и допунска пресуда – дилеме у пракси

Одредбе Закона о парничном поступку које регулишу питање међупресуде, делимичне пресуде и допунске пресуде нису мењане више деценија. Иако на први поглед делује сасвим јасно и у закону прецизно одређена, ова подела пресуда у погледу услова за доношење, ипак, изазива недоумице и потребу да се размотре спорна правна питања

Снежана Марјановић

судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји

sudski.postupci@legeartis.rs

Подела пресуда може се спроводити према различитим критеријумима. Један од критеријума који се наводи у Закону о парничном поступку (ЗПП) јесте њихов значај за окончање спора. Пресудом се, по правилу, завршава поступак и та пресуда је коначна. Њоме суд одлучује о захтеву који се односи на главну ствар и споредна тражења. Ако постоји више захтева, суд ће о свим тим захтевима, по правилу, одлучити једном пресудом (члан 342 ЗПП-а). Кад је то целисходно, суд може донети међупресуду. Уколико је више парница спојено ради заједничког расправљања, а постоје услови да се коначно одлучи само о једној од њих или је само један део захтева сазрео за пресуђење, може се донети делимична пресуда. Уколико суд пропусти да одлучи о свим захтевима, тада је могуће захтевати доношење допунске пресуде.

Тема овог чланка биће управо ова подела пресуда, као и услови за њихово доношење и дилеме суда и странака у погледу ове поделе.

МЕЂУПРЕСУДА

Ако је тужени оспорио и основ и висину тужбеног захтева, а у погледу основа ствар испуњава услове за доношење одлуке, из разлога целисходности, суд међупресудом може само да утврди постојање основа тужбеног захтева. До правноснажности међупресуде суд ће да застане са расправљањем о износу тужбеног захтева. Међупресуда има дејство само у поступку у коме је донета (члан 347 ЗПП-а).

По правилу, у поступку се прво разматра питање основаности, а након тога висине постављеног захтева. И докази се углавном изводе прво у погледу чињеница које се тичу основа тужбеног захтева, а тек након тога у погледу висине, јер је то целисходно и економично. Најчешће се после читања приложених писмених доказа и извођења доказа, саслушањем странака и сведока доноси ова пресуда.

Код тужбених захтева којима се тражи утврђење (декларативна пресуда) или преображај (конститутивна пресуда) није могуће, логично закључујући, донети међупресуду јер онда то не би била међупресуда, већ коначна пресуда.

Код осуђујуће (кондемнаторне) пресуде налаже се извршење одређене чинидбе, па је по правилу могуће донети међупресуду јер суд тада одлучује о праву на основу кога тужилац тражи да суд обавеже туженог на чинидбу (на пример, исплату новца, предају одређених покретних, заменљивих ствари и др.).

Поставља се питање да ли је међупресуду могуће донети у парници у којој се тражи утврђење права својине по основу брачне, ванбрачне тековине, стицања у породичној заједници, на основу договора о заједничној градњи и сл.

странка не предложи допуну пресуде. С обзиром на то да је тужба повучена, она се може поново поднети јер суд није о томе одлучио и то одмах по протеку рока од 15 дана од достављања пресуде.

Неблаговремени или неоснован предлог за допуну пресуде суд одбацује, односно одбија без одржавања рочишта. Запажена су различита поступања у оваквим ситуацијама. То може бити значајно питање за тужиоца јер у случају подношења нове тужбе прекид застаревања који је сходно члану 389. ЗОО-а настао сматра се да није наступио и могуће је да тужилац у том случају неће моћи да оствари своје право услед пропуста суда да одлучи о свим захтевима које је поставио. Ипак, у пракси је преовлађујуће становиште другостепених судова да се у том случају списи предмета враћају првостепеном суду ради доношења допунске пресуде.

Из образложења:

„Тужилац у ревизији истиче да није одлучено у првостепеном поступку о целини постављеног тужбеног захтева. Поред досуђеног износа тужилац је потраживао и капитализирану обрачунату камату о ком делу тужбеног захтева нема одлуке привредних судова. Тужилац и нема правни интерес да побија одлуке судова којим је удовољено његовом тужбеном захтеву у одређеном делу, без обзира на то што је пропуштено да се одлучи о преосталом делу тужбеног захтева. Пресуда се допуњава доношењем допунске пресуде, дакле, накнадним одлучивањем о оном о чему је суд пропустио да пресуди. У погледу доношења допунске пресуде важи начело диспозиције па је суд изриче само на иницијативу било које од странака. Тужилац није пропустио рок од 15 дана од достављања првостепене пресуде која треба да буде допуњена у смислу члана 339. ст. 1. ЗПП-а за подношење предлога за допуну пресуде, што представља садржину тужиочевог поднеска. Чак и да је тужилац пропустио да правовремено тражи допунску пресуду тиме не би изгубио могућност да непресуђени захтев истакне тужбом у новој парници. Пропуштање првостепеног суда да одлучи о целини постављеног захтева отуда не представља ревизијски разлог на страни тужиоца, па је ревизија тужиоца недозвољена у смислу члана 389. ЗПП-а."

(Решење Врховног суда Србије, Прев. 428/97 од 2. 12. 1997)

„Пресудом привредног суда тужени је обавезан да плати тужиоцу одређен новчани износ без камате. Виши привредни суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду. Врховни суд Србије је нашао да је ревизија тужиоца основана. Наиме, тужени у ревизији истиче да је првостепеном пресудом испуштена одлука о каматама, а да другостепеном пресудом није усвојена жалба тужиоца у погледу камате на досуђени износ. Другостепени суд је у образложењу своје пресуде истакао да суд одлучује у границама постављеног захтева а тужилац је на последњем рочишту за главну расправу свео тужбени захтев према налазу вештака на одређен новчани износ, који му је и досуђен. Међутим, ревизијски суд налази да првостепени привредни суд није пресудом одлучио о свим захтевима тужиоца који су предмет парнице, с обзиром на то да је тужилац током поступка поставио захтев и за припадајућу законску камату на износ главнице. То што је тужилац на последњем рочишту сумарно определио тужбени захтев на одређени износ, не значи да таквим захтевом није обухваћено и спорно потраживање каква је и камата, када у том правцу нема децидног опредељења тужиоца, нити је тужилац повукао захтев за камату, нити се истог одрекао. Стога је ваљало вратити списе предмета првостепеном суду да одлучи о преосталом захтеву тужиоца који је предмет парнице (камате), с тим да се жалба сматра предлогом тужилачке стране да се донесе пресуда у смислу члана 341. ст. 3. ЗПП-а."

(Решење Врховног суда Србије, Прев. 224/96 од 8. 5. 1996)

„Тужилац је поднеском, који је поднео знатно после протека рока од 15 дана од дана пријема пресуде Врховног суда, тражио да се допуни пресуда Врховног суда тако што ће му се признати трошкови поступка по ревизији. Врховни суд је нашао да је захтев тужиоца за доношење допунског решења о трошковима неблаговремен."

(Решење Врховног суда Србије, Прев. 313/02 од 31. 7. 2002)

ELEKTRONSKA IZDANJA

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

Propisi.net su elektronsko pravno izdanje, koje se nalazi na internet adresi www.propisi.net. Ova svojevrsna pravna biblioteka, s više od 220.000 dokumenata, predstavlja najsavremeniji, potpuno automatizovan način praćenja i ažuriranja pravnih akata – propisa, sudske prakse, pravnih mišljenja, modela ugovora i obrazaca, stručnih komentara aktuelnih i važnih propisa.

Kako se u periodu tranzicije u kojem se nalazimo ukazala potreba za novim zakonodavnim rešenjima, preciznijim definisanjem različitih oblika dela, ali i potreba za usklađivanjem postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s propisima Evropske unije, tako je i dinamika donošenja propisa postala izrazito velika. Stoga su pravovremeno poznavanje i primena odgovarajućih propisa postali *Conditio sine qua non* savremenog poslovanja.

Jednostavno i komforno, na jednom mestu, Propisi.net pružaju uvek ažurne tekstove propisa iz svih oblasti društvenog života, sudsku praksu svih sudova, pravna mišljenja nadležnih ministarstava, modele ugovora i obrazaca iz svih pravnih oblasti, stručne komentare, obračune kamata i sudskih taksi…

Zbog brojnih novodonetih zakona i podzakonskih akata, kako onih koji se donose na nivou Republike tako i onih koji se donose na nivou pokrajine i lokalne samouprave, Propisi.net su postali neophodni za uspešno praćenje svih ovih promena. Uz komentare eminentnih stručnjaka predstavljaju celinu neophodnu za pravilnu primenu propisa u praksi.

KONCEPT

Jedinstven način praćenja propisa korisnicima nudi:

- **osnovne tekstove,**
- **izvorne tekstove izmena i dopuna,**
- **prečišćene tekstove propisa i**
- **verzije članova.**

Svaki propis je povezan s odgovarajućim podzakonskim aktima (ili s propisom na osnovu kog je donet), s komentarima, primerima sudske prakse, pravnih mišljenja, ugovora, obrazaca i obrnuto.

Propisi.net omogućavaju tačnost i brzinu. I najnapredniji korisnici impresionirani su ne samo mogućnostima izdanja već i preglednim menijima i jednostavnim korišćenjem. Propisi.net su raspoloživi svima u svako doba dana i sa svake lokacije u zemlji i svetu.

Propisi.net su namenjeni pravnim i ekonomskim službama, sudovima, državnim organima i drugim javnim institucijama, privrednim društvima, agencijama, advokatima, jednom rečju, svima onima kojima je u svakodnevnom radu neophodno poznavanje pravne i finansijske regulative.

Elektronsko izdanje prati i propise iz oblasti prosvete i obrazovanja, čime je svakoj obrazovnoj ustanovi znatno olakšan svakodnevni rad, te su naši korisnici i brojne obrazovne ustanove.

U pretplatničkoj bazi nalazi se preko 10.000 korisnika na teritoriji Srbije i Crne Gore.

PROPISI.NET UKRATKO:

- više vrsta efikasnih i brzih pretraga (osnovna i napredna pretraga)
- mogućnost filtriranja (izdvajanja) dokumenata po odgovarajućim kriterijumima
- ne zahtevaju nikakvu instalaciju na računaru, potrebna je samo internet konekcija
- ne zahtevaju nikakve postupke ažuriranja korisnika, ažuriranje svakodnevno vrši redakcija
- aktivni 24 časa, 365 dana u godini
- uputstvo za korišćenje nalazi se u samom izdanju
- jednostavan pristup dokumentima
- povezanost svih dokumenata
- pregled tekstova dokumenata u više prozora
- pregled tekstova dokumenata kroz sve komponente izdanja
- hijerarhijski pregled dokumenata
- štampanje celog ili dela dokumenta
- kopiranje teksta, u celini ili u delovima
- za razvoj i pripremu dokumenata koriste se isključivo licencirani alati i razvojna okruženja
- putem Mejl servisa ažurirani dokumenti koje korisnik odabere stižu na njegov mejl
- brzi, precizni i jednostavni za rad (dovoljno je osnovno poznavanje rada na računaru).

Стручна оцена понуда

Приликом стручне оцене понуда, комисија за јавне набавке пролази кроз различите фазе, утврђујући све релевантне чињенице од значаја за доношење исправне мериторне одлуке којом се окончава поступак јавне набавке

Милош Јовић

саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Стручна оцена понуда обухвата период од отварања понуде до доношења одлуке којом се окончава поступак јавне набавке. Посматран од дана отварања понуда, рок за доношење износи максимално 25 дана, при чему у нарочито оправданим случајевима, као што је обимност или сложеност понуда, односно сложеност методологије доделе пондера, тај рок може бити 40 дана од дана отварања понуда. Наручилац ће „оправдање" за продужење основног рока од 25 дана имати и у случајевима када му је у фази стручне оцене понуда неопходно да захтева додатна појашњења од понуђача, да тражи званична тумачења и појашњења од организација које се баве лиценцирањем, сертификацијом, стандардизацијом, усаглашавањем и сл. У поступку јавне набавке мале вредности овај рок износи 10 дана.

Стручна оцена понуда искључиво је у рукама комисије за јавну набавку (у даљем тексту: Комисија за ЈН) и то се, без изузетка, мора применити у свакој јавној набавци, нарочито имајући у виду и одредбу члана 54. ст. 11. Закона о јавним набавкама (у даљем тексту: ЗЈН) која установљава одговорност комисије за јавну набвку за законитост поступка. Имајући то у виду, неопходно је да сви чланови комисије, а у зависности од обимности документације, и њихови заменици, буду активно укључени у процес стручне оцене понуда.

Приликом стручне оцене понуда, **Комисија за ЈН пролази кроз различите фазе**, утврђујући све релевантне чињенице од значаја за доношење исправне мериторне одлуке којом се окончава поступак јавне набавке, **а то су**:
(1) анализа процесних претпоставки;
(2) утврђивање комплетности понуде (да ли постоје битни недостаци);
(3) утврђивање да ли је понуда одговарајућа;
(4) утврђивање прихватљивости понуде;
(5) утврђивање прихватљивости понуђача (негативна референца);
(6) прелиминарно рангирање понуда;
(7) евентуална примена специфичних института;
(8) коначно рангирање понуда;
(9) састављање извештаја о стручној оцени понуда.

(1) Пре свега, потребно је утврдити да ли је понуда **благовремена**. Благовремена понуда је понуда која је примљена од стране наручиоца у року одређеном у позиву за подношење понуда. Дакле, да би понуда била благовремена она мора стићи код наручиоца до истека рока за подношење понуда, што значи да је понуда послата у року, па макар то било и неколико дана пре истека рока за подношење понуда, неблаговремена – уколико не стигне код наручиоца у прописаном року. У записнику са отварања понуда констатује се да ли има понуда које су неблаговремене, али се може десити и да након отварања понуда наручиоцу пристигне понуда за предметну јавну набавку што се свакако евидентира. Неблаговремену понуду, Комисија за ЈН неотворену враћа понуђачу, уз назнаку да се ради о неблаговременој понуди. Сем тога, понуда се некада не може разматрати и из других разлога који су на страни понуђача. На пример, понуда је отворена пре поступка отварања јер наручилац на коверти није уопште назначио да је реч о понуди или је навео да се ради о понуди за неку другу набавку, па је иста отворена у том поступку.

(2) Као **битне недостатке понуде**, ЗЈН предвиђа: недоказивање испуњености обавезних и додатних услова за учешће, недостављање

Извештај о стручној оцени представља основ за доношење мериторне одлуке којом се окончава поступак, а наручиоци практикују да исти постане и интегрални део саме одлуке о додели уговора.

или центар пословних и животних интереса, или 2) на територији Републике, непрекидно или са прекидима, борави 183 или више дана у периоду од 12 месеци који почиње или се завршава у односној пореској години. У случају да је поднета заједничка понуда, група понуђача сматра се домаћим понуђачем само уколико је сваки члан групе понуђача домаћи понуђач, док је за стицање резидентог статуса код понуде са подизвођачем, неопходно и да је подизвођач резидент. **(б)** Код јавних набавки добара предност стичу понуђачи који нуде добра домаћег порекла такође у износу од 5 пондера, односно 5%, у зависности од критеријума за доделу уговора. Важно је имати на уму да сва добра која се нуде морају бити домаћег порекла. Дакле, уколико од 10 артикала у спецификацији, понуђач нуди 9 која су домаћег порекла, а једно које није, неће моћи да оствари преференцијалну предност.

Доказ о домаћем пореклу добара издаје Привредна комора Србије на писмени захтев подносиоца, у складу са прописима којима се уређује царински систем. Када понуђач достави доказ да нуди добра домаћег порекла, наручилац ће, пре рангирања понуда, позвати све остале понуђаче чије су понуде оцењене као прихватљиве да се изјасне да ли нуде добра домаћег порекла и да доставе доказ.

8) Коначно рангирање понуда представља завршетак стручне оцене понуде у садржинском смислу. Узете су све околности од значаја за сваку од понуда и извршено је коначно рангирање прихватљивих понуда применом критеријума за доделу уговора.

9) Након што је (сама или уз помоћ појашњења од стране понуђача, те мишљења и друге стручне помоћи надлежних органа и институција) завршила стручну оцену понуда, **комисија за јавну набавку саставља извештај о извршеној стручној оцени понуда**. У формалном смислу, стручна оцена понуда окончава се сачињавањем извештаја о стручној оцени понуда.

Овај извештај потребно је да садржи: предмет јавне набавке; процењену вредност јавне набавке укупно и посебно за сваку партију; основне податке о понуђачима; понуде које су одбијене, разлоге за њихово одбијање и понуђену цену тих понуда; ако је понуда одбијена због неуобичајено ниске цене, детаљно образложење – начин на који је утврђена та цена; начин примене методологије доделе пондера; назив понуђача коме се додељује уговор, а ако је понуђач навео да ће набавку извршити уз помоћ подизвођача – и назив подизвођача.

Извештај о стручној оцени представља **основ за доношење мериторне одлуке којом се окончава поступак**, а често наручиоци практикују да исти постане и интегрални део саме одлуке о додели уговора (обуставе поступка). Он мора бити израђен темељно, нарочито у делу којим се одлучује о правима понуђача, детаљним образложењем због чега је понуда одбијена, односно навођењем разлога због чега је понуда која је имала одређене недостатке, ипак прихваћена. У извештају би требало навести и све радње од значаја које су предузимане у поступку стручне оцене понуда, уз хронологију тих поступања. На пример, утврђивање одређених нејасноћа у понуди, дан и начин како се Комисија за ЈН обратила понуђачу, са какавим захтевом, дан и садржај његовог појашњења, анализа и закључак Комисије за ЈН у вези са достављеним појашњењем... Извештај о стручној оцени, као акт у поступку јавне набавке, законски је регулисан, али је интерног карактера, што значи да се не доставља понуђачима.

Набавке на које се Закон о јавним набавкама не примењује

Основи за изузећа од примене Закона о јавним набавкама у новим одредбама проширени су тиме што су уведени нови основи на основу којих се не мора применити Закон, неки стари основи су прецизирани, а уведен је и нови члан 7а који третира основе за изузеће од примене Закона између повезаних лица

Драгана Станковић-Николић

сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке, запослена у Државној ревизорској институцији
budzeti@legeartis.rs

Нови закон о изменама и допунама Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 68/15, у даљем тексту: Закон) који је ступио је на снагу 12. августа 2015. године, осим одредби члана 24. са применом од 1. јануара 2016. године, прописао је бројне новине и у одредбама које се односе на изузећа од примене Закона. Основи за изузећа од примене Закона у новим одредбама проширени су тиме што су уведени нови основи на основу којих се не мора применити Закон, неки стари основи су прецизирани, а уведен је и нови члан 7а који третира основе за изузеће од примене Закона између повезаних лица.

Наиме, набавке на које се Закон не примењује регулисане су сада чл. 7. и 7а Закона и то у следећим случајевима:

1) Одредбе овога закона наручилац неће применити на набавке од лица или организација које се у смислу овог закона сматрају наручиоцем и које су носиоци искључивог права на обављање делатности која је предмет јавне набавке.

Ова одредба је на идентичан начин била регулисана и пре измена Закона. Наиме, одувек је имала своју јасну и прецизну примену у пракси и то у случајевима када наручилац врши набавку од лица или организација која се у смислу чл. 2. и 117. Закона сматрају наручиоцем и који су као такви носиоци искључивог права на обављање делатности која је предмет набавке. Овде имамо набавку на релацији између два наручиоца чији је предмет делатност за коју један од наручилаца има искључива права. Анализирајући појам искључивог права, долазимо до члана 3. ст. 1. тач. 24) Закона којим је прописано да је искључиво право оно право на основу којег одређено лице једино може обављати одређену делатност на одређеном географском подручју. Ово право може бити додељено или може да произилази из закона, посебног прописа или појединачног акта, уговора или споразума који је донела Република Србија, територијална аутономија или локална самоуправа. У пракси, ово су најчешће случајеви пружања комуналних услуга, затим резервисаних поштанских услуга, услуга паркирања, наплата путарине и сл.

Као пример набавке добара имамо набавку Службеног гласника Републике Србије који можемо по овом основу набавити од Јавног предузећа „Службени гласник” које је на основу Закона о објављивању закона и других прописа („Сл. гласник РС”, бр. 45/13) једино овлашћено за ову делатност од општег интереса.

2) Набавке, односно конкурсе за дизајн које су наручиоци обавезни да спроведу у складу са поступцима набавки који су установљени:

(1) међународним уговором или другим актом на основу којег је настала међународна обавеза, а који је закључен са једном или више држава и/или ужих политичко-територијалних јединица и који се односи на радове, добра или услуге намењене заједничкој примени или заједничком искоришћавању од стране потписница;

(2) актом о донацији, ако се та набавка финансира из средстава донације;

1) наручилац врши надзор над тим правним лицем сличан надзору који врши над својим организационим јединицама у смислу да има пресудан утицај на стратешке циљеве и на важне одлуке тог правног лица;
2) правно лице над којим наручилац врши надзор, више од 80% својих активности у Републици Србији врши у циљу обављања послова које му је наручилац поверио или које су му поверила друга правна лица над којима тај наручилац врши надзор;
3) у надзираном правном лицу нема учешћа приватног капитала који има одлучујући утицај на доношење одлука, односно спречавање доношења одлука, у складу са важећим прописима; уколико постоји удео приватног капитала он мора бити занемарљив.

Ова ситуација примењује се и у случају када надзирано правно лице које је наручилац, закључује уговор са наручиоцем који врши надзор над њим или са другим правним лицем над којим исти наручилац врши надзор, под условом да у том правном лицу са којим се закључује уговор нема учешћа приватног капитала који има одлучујући утицај.

Одредбе овог закона не примењују се ни на уговоре које наручилац закључује са другим правним лицем над којим наручилац не врши надзор у смислу да има пресудан утицај на стратешке циљеве и на важне одлуке тог правног лица, ако су испуњени сви следећи услови за **други изузетак**:
1) наручилац заједно са другим наручиоцима врши надзор над тим правним лицем сличан оном који врше над својим организационим јединицама у смислу да су органи надзираног правног лица надлежни за одлучивање састављени од представника свих наручилаца који врше надзор над тим правним лицем; да ти наручиоци могу заједно да врше одлучујући утицај на стратешке циљеве и на важне одлуке тог правног лица, као и да надзирано правно лице нема интересе различите од интереса наручилаца који над њим врше надзор;
2) правно лице над којим ти наручиоци врше надзор, више од 80% својих активности обавља у извршавању задатака које су му поверили ти наручиоци или које су му поверила друга правна лица над којима ти наручиоци врше надзор;
3) у надзираном правном лицу нема учешћа приватног капитала који има одлучујући утицај на доношење одлука, односно спречавање доношења одлука, у складу са важећим прописима.

Одредбе овог закона не примењују се на уговоре које закључују два или више наручиоца ако су испуњени сви следећи услови за **трећи изузетак**:
1) уговор успоставља или утврђује сарадњу између наручилаца ради вршења јавних услуга које су дужни да извршавају, а са циљем остваривања њихових заједничких интереса;
2) успостављање те сарадње врши се искључиво за потребе у општем интересу;
3) наручиоци остварују на отвореном тржишту мање од 20% активности на које се односи сарадња.

Ово је ситуација када, на пример, два комунална предузећа заједнички обављају неку делатност на тржишту у општем интересу, те када врше набавке између себе – не морају примењивати Закон.

Последњом одредбом члана 7а регулисано је на који начин се израчунавају проценти од 80% и 20% учешћа на отвореном тржишту, па је прецизирано да се узима у обзир просек укупних прихода од продаје за период од претходне три године или краћи период ако због датума оснивања или других оправданих разлога нису доступни подаци за претходне три године, као и уколико из пословних пројекција тог правног лица произилази испуњеност прописаног услова.

Надаље, наглашавамо и последњи став члана 7. Закона којим је предвиђено да је наручилац дужан да и код набавки које су изузете од примене Закона поступа у складу са начелима из овога закона, а то значи да увек поступа транспарентно, ефикасно и економично, поштујући једнакост понуђача, да штити животну средину и штеди енергију и обезбеди конкуренцију. Начин на који ће обезбедити конкуренцију и код набавки на које се Закон не примењује сваки наручилац мора уредити својим интерним актом који се доноси на основу члана 22. Закона, као и Правилника о садржини акта којим се ближе уређује поступак јавне набавке унутар наручиоца („Сл. гласник РС”, бр. 83/15).

Узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет добара без накнаде као предмет опорезивања ПДВ-ом

Имајући у виду чињеницу да узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет добара без накнаде под одређеним условима могу бити предмет опорезивања ПДВ-ом, у тексту који следи настојаћемо да објаснимо законодавни оквир у циљу превенције од незаконитог поступања ПДВ обвезника

Никола М. Јовановић

дипл. правник, порески саветник у консултантској кући *EY (Ernst&Young)* доо Београд
porezi.akcize@legeartis.rs

Баш као и у случају употребе добара која су део пословне имовине пореског обвезника, у пракси се врло често догађа да власници привредних друштава узимају пословну имовину привредног друштва за сопствене потребе. За разлику од употребе добара која је део пословне имовине друштва, а која има третман промета услуга, **узимање добара (из угла ПДВ прописа) има третман промета добара**.

По правилу, уколико се промет добара врши без накнаде он не би требало да буде предмет ПДВ-а. Међутим, у том погледу **треба бити веома опрезан** јер у складу са ПДВ прописима **узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет добара без накнаде под одређеним условима могу бити предмет опорезивања ПДВ-ом**.

У том смислу, у даљем тексту настојаћемо да објаснимо законодавни оквир, а све у циљу превенције од незаконитог поступања ПДВ обвезника у овом погледу.

Предмет опорезивања ПДВ-ом

Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС", бр. 84/04, 86/04 – испр., 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 6/14 – усклађени дин. изн., 68/14 – др. закон, 142/14, 5/15 – усклађени дин. изн., 83/15 и 5/16 – усклађени дин. изн., у даљем тексту: Закон) прописано је да се предметом опорезивања ПДВ-ом сматра испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици Србији уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара. Промет добара дефинисан је као пренос права располагања на телесним стварима (добрима) лицу које тим добрима може располагати као власник, док се прометом услуга сматрају сви послови и радње који се не сматрају прометом добара, а који могу бити предузети чињењем, нечињењем или трпљењем.

Дакле, како је у дефиницији предмета опорезивања наведено да је у питању промет добара и услуга који се обавља уз накнаду, поставља се питање ПДВ третмана промета добара и услуга који се изврши без накнаде. **Имајући у виду да се промет врши без накнаде, претпоставка је да тај промет није ПДВ опорезив**. Међутим, Законом је прописано да се промет добара који се врши без накнаде, под одређеним условима изједначава са прометом добара уз

НАПОМЕНА АУТОРА #3

Истичемо да је у складу са одредбама Правилника о облику, садржини и начину вођења евиденције о ПДВ-у прописана обавеза ПДВ обвезника да води евиденцију о добрима која се дају као пословни узорци, њиховој појединачној вредности и укупној вредности тих добара датих у пореском периоду. Међутим, одредбама наведеног правилника није прописана обавеза вођења евиденције о добрима која се дају као узорци за потребе анализе на основу акта надлежног органа.

одбитак претходног пореза по основу набавке (или производње) тих добара. У супротном, ако обвезник ПДВ-а рекламни материјал бесплатно даје у циљу рекламирања делатности у оквиру које врши промет добара и услуга за које није признато право на одбитак претходног пореза (на пример, банкарска делатност, делатност осигурања и сл.), сматрамо да обвезник ПДВ-а нема право на одбитак претходног пореза по основу набавке (или производње) добара која се бесплатно деле као рекламни материјал.

За разлику од пословних узорака и рекламног материјала, а имајући у виду да поклони мање вредности суштински представљају издатке за репрезентацију обвезника ПДВ-а, сматрамо да обвезник ПДВ-а нема право на одбитак претходног пореза по основу набавке (или производње) предметних добара.

Наиме, одредбом члана 29. Закона прописано је да обвезник нема право на одбитак претходног пореза по основу издатака за репрезентацију, те је самим тим искључено право на одбитак претходног пореза по основу набавке (или производње) поклона мање вредности.

Издавање рачуна за промет добара без накнаде

У складу са одредбама Закона, обвезник ПДВ-а дужан је да изда рачун за сваки промет добара и услуга. Међутим, Правилником о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци („Сл. гласник РС”, бр. 123/12 и 86/15, у даљем тексту: Правилник о рачунима) прописани су поједини случајеви у којима обвезник ПДВ-а нема обавезу издавања рачуна.

У том смислу, сходно одредбама Правилника о рачунима, обвезник ПДВ-а нема обавезу издавања рачуна за промет добара и услуга без накнаде и промет добара и услуга који не подлеже ПДВ-у.

Прометом добара који не подлеже ПДВ-у сматра се, између осталог, и бесплатно давање пословних узорака у уобичајеним количинама за ту намену купцима или будућим купцима, као и трећим лицима за потребе анализе на основу акта надлежног органа, давање рекламног материјала и других поклона мање вредности.

Међутим, **уколико то жели, обвезник ПДВ-а за промет тих добара може да изда рачун** у складу са Законом.

Напомињемо да обвезник ПДВ-а није дужан да изда рачун по основу сопствене потрошње, другог промета добара без накнаде, исказаног опорезивог расхода, давања узорака, рекламног материјала и поклона мање вредности, али има право да такав рачун изда уколико сматра да за то постоји потреба.

У том случају, потребно је бити опрезан јер сходно ставу Министарства финансија из мишљења број 413-00-102/2012-04 од 19. 6. 2012. године промет добара за који је издат рачун по којем обвезник ПДВ-а има било какво потраживање према примаоцу добара не сматра се прометом добара без накнаде.

Уместо закључка

Узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника, као и промет добара без накнаде од стране пореског обвезника могу бити предмет опорезивања ПДВ-ом. Тим поводом неретко се у пракси дешава да порески обвезници не препознају случајеве када су дужни да обрачунају и плате ПДВ у таквим ситуацијама, чиме се излажу високим казнама за непоштовање ПДВ прописа.

У том смислу, правилно поступање, детаљна анализа и уочавање разлика у ПДВ третману горе описаних случајева кључна је за постизање порески оптималног пословања и превенцију нежељених пореских последица у раду пореских обвезника.

Примена финансијских прописа

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична службена објашњења и стручна мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија

Порески третман накнаде штете

(Мишљење Министарства финансија, бр. 011-00-171/2016-04 од 4. 4. 2016)

Према наводима у предметном захтеву, тужиља је водила два судска спора против послодавца (туженог), и то: спор ради поништења Анекса II Основног уговора о раду, којим је тужиља распоређена на радно место које не одговара врсти и степену њене стручне спреме, као и спор због злостављања на раду.

Даље се указује да је после вишегодишњих судских процеса заједнички интерес (тужиље и послодавца) био да се споразумно регулише престанак радног односа по основу вишка запослених.

На основу Споразума о престанку радног односа, закљученог између послодавца и тужиље, како се наводи, послодавац је исплатио новчане накнаде, и то: на име отпремнине због престанка радног односа, на име накнаде за неискоришћени део годишњег одмора, на име накнаде штете због злостављања на раду, као и припадајућу зараду. Даље, према приложеном тексту предметног споразума, у вези са тужбом и тужбеним захтевом, који се једним делом односи на утврђивање да је запослена трпела злостављање на раду, као и на забрану сваког понашања послодавца које представља злостављање, укључујући и погоршање услова рада запослене, њену изолацију, стварање непријатељског окружења и даље вршење злостављања и понављање злостављања на раду, суд је донео делимичну пресуду, која је постала и правноснажна, којом је усвојио тужбени захтев у наведеном делу.

Према наводима из споразума, по основу тужбеног захтева на име претрпљене нематеријалне штете због умањења опште животне активности, страха и повреде части и угледа, као и објављивања пресуде у дневном листу „Политика", ради накнаде штете вођен је поступак пред Вишим судом.

Закључењем наведеног споразума, поред осталог, уговорне стране су се сагласиле да се „спорови окончају мирним путем, на начин и под условима дефинисаним овим споразумом, тако што ће се Запослена: (1) одрећи свих тужбених захтева у Споровима у односу на које није закључена главна расправа; (2) повући тужбе у споровима у делу тужбених захтева у односу на које је закључена главна расправа, али о којима још увек није донета правноснажна судска одлука; (3) обавезати да неће покретати поступке извршења на основу Делимичне пресуде и евентуалних других правноснажних одлука", а да ће послодавац исплатити тужиљи новчану накнаду дефинисану у тексту предметног споразума.

Одредбом члана 9. став 1. тачка 8) Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС", бр. 24/01, 80/02, 80/02 – др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 – исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11– УС, 93/12, 114/12 – УС, 47/13, 48/13 – исправка, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон и 112/15, у даљем тексту: Закон) прописано је да се порез на доходак грађана не плаћа на примања остварена по основу накнада материјалне и нематеријалне штете, изузев накнаде за измаклу корист и накнаде зараде (плате), односно накнаде за изгубљену зараду (плату).

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 – УС и 57/89, „Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, 22/99 – др. пропис, 23/99 – исправка, 35/99 – др. пропис и 44/99 – др. пропис) прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан

осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца, и за то време није остваривало било коју врсту прихода по основу радног ангажовања.

Одредбама чл. 45. и 45в Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС", бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон и 112/15, у даљем тексту: ЗДОСО) прописане су истоврсне олакшице за запошљавање нових лица кроз право послодавца на повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање, на терет запосленог и на терет послодавца, по основу зараде за новозапослена лица.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је по питању радноправног статуса физичких лица за које послодавац остварује олакшицу дало мишљења број: 011-1029/2015- 02 од 16. новембра 2015. године и број: 414-00-8/2016-24/2 од 28. марта 2016. године.

Ресорно министарство је по питању остваривања права по основу запошљавања када послодавац иницијално заснује са запосленим радни однос на одређено време и након истека тог уговорног односа закључи нови уговор о раду или анексира исти на одређено или неодређено време, без дана прекида, определило став да у том случају постоји континуитет осигурања тог лица и да послодавац за исто лице не треба поново да доказује испуњеност услова који се односи на захтев да се лице претходно налази на евиденцији незапослених код Националне службе за запошљавање с обзиром да је тај услов већ испунио приликом заснивања радног односа односно укључивања у осигурање, на почетку процеса. С тим у вези, Министарство финансија је дало мишљења број: 011-00-308/2015-04 од 8. октобра 2015. године и број: 011-00- 1274/2015-04 од 17. децембра 2015. године. Сагласно наведеном, послодавац који према чл. 21в и 21д ЗПДГ и чл. 45. и 45в ЗДОСО заснује радни однос са новозапосленим лицем тако што закључи уговор о раду на одређено време и по престанку радног односа на одређено време са истим лицем заснује радни однос закључењем новог уговора о раду или анексирањем основног уговора, има право да настави са коришћењем олакшице с обзиром да постоји континуитет осигурања тог лица и послодавац за исто лице не треба поново да доказује испуњеност услова који се односи на захтев да се лице претходно налази на евиденцији незапослених код Националне службе за запошљавање с обзиром да је тај услов већ испуњен приликом заснивања радног односа, тј. укључивања новозапосленог у осигурање заснивањем радног односа иницијалним уговором о раду (на одређено време) у ком случају је и стекао право на олакшицу.

Из судских списа

Упозорава судија сведока да може да ускрати давање исказа уколико је близак сродник окривљеног, а сведок на то, брже-боље, каже: „Па, господине судија, не могу онда дати исказ. Ми смо род!" Гледајући га помало сумњичаво судија га упита: „А како сте ви то род са окривљеним?"

„Па веома близак род!", узвраћа сведок.

„Па како, објасните нам то", судија постаје већ помало нервозан.

А сведок ће на то, лежерним гласом: „Е па, господине судија, видите, овако стоје ствари: окривљени је од моје кума Јеке, па њезине секе, ручног девера рођени пасторак."

Порески календар

1. ЈУЛ

- Почетак рока за подношење захтева за рефундацију ПДВ-а купцу хране и опреме за бебе који се примају закључно са 15. 7. 2016. године

5. ЈУЛ

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец

11. ЈУЛ

- Подношење пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

15. ЈУЛ

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ 1 за јун месец ако је у јуну месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство

наставак на следећој страни

15. АВГУСТ	● Плаћање доприноса за пољопривреднике за трећи квартал 2016. године ● Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец ● Подношење обрасца ПИД ПДВ 1 за јул месец ако је у јулу месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство ● Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец ● Плаћање обрачунате акцизе за период од 16. до краја претходног месеца ● Подношење пореске пријаве и плаћање акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу за претходни месец
22. АВГУСТ	● Почетак рока за подношење захтева за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности који се користе за грејање пословног, односно стамбеног простора за претходни месец
31. АВГУСТ	● Плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање за неисплаћене зараде за јул 2016. године ● Плаћање обрачунате акцизе за прву половину текућег месеца

Рачунање рокова

Према члану 91. ст. 2. Закона о општем управном поступку, ако последњи дан рока пада у недељу или на дан државног празника или у неки други дан кад орган пред којим треба предузети радњу не ради, рок истиче истеком првог наредног дана.

Уговорна казна у законодавству и судској пракси

Овај текст има за циљ да представи институт уговорне казне у домаћем законодавству и део релевантне судске праксе у вези са питањима која су се као спорна јавила у примени одговарајућих законских одредаба у релативно новијем периоду

Снежана Марић

судија Привредног апелационог суда у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Уговорна казна је стари, добро познат и широко прихваћен и коришћен институт облигационог права. Опште Узансе за промет робом, као и Посебне узансе о грађењу, садржале су детаљну регулативу у вези са уговорном казном. Мањкавости у дотадашњој регулативи покушао је да отклони Закон о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО) и у томе је у огромној мери успео. Овај закон уговорну казну регулише одредбама чланова 270–276.

И премда се на први поглед чини да постојећа нормативна није довољна, будући да је реч о релативно малом броју законских чланова, наведеним одредбама законодавац је, ипак, разрешио већи број спорних питања која би се у пракси могла јавити (или су се јављала) а у вези су са применом овог института, јасно одређујући како појам уговорне казне, тако и све њене битне карактеристике. Ово, међутим, не значи да живот, а нарочито привредно пословање није изнедрило одређени број спорности које су расправљане и решаване путем судских спорова.

Судски спорови око примене одредаба уговора о уговорној казни јављали су се и пред редовним и пред привредним судовима. Неке спорности су биле предмет разматрања највиших судских инстанци.

Једноставност у уговарању и примени института уговорне казне, као и јасна и чврста законска решења, допринели су да уговорна казна постане део бројних уговора, а поготово уговора о грађењу и уговора из привредног права, односно уговора о промету роба и услуга, као поуздано средство обезбеђења уговорних обавеза. У великој мери томе је допринела и судска пракса.

Појам и врсте уговорне казне – општа правила

Чланом 270. ЗОО-а законодавац је прописао да поверилац и дужник могу уговорити да ће дужник платити повериоцу одређени новчани износ или прибавити неку другу материјалну корист ако не испуни своју обавезу или ако задоцни са њеним испуњењем. Дакле, полазећи од слова закона, **уговорну казну можемо дефинисати** као новчану или неку другу имовинску корист коју је једна уговорна страна дужна платити другој ако своју уговорну обавезу не испуни или задоцни са њеним испуњењем.

Из наведене одредбе произлази да **ЗОО разликује две врсте** уговорне казне: уговорну казну због неиспуњења и уговорну казну због задоцњења у испуњењу обавезе.

Даље, законодавац прописује да, ако што друго не произлази из уговора, сматра се да је казна уговорена за случај да дужник задоцни са испуњењем.

Најзад, у наведеној одредби императивно је прописано да **уговорна казна не може бити уговорена за новчане обавезе**.

Наведене одредбе су доследно **спроведне кроз бројне одлуке судова** различитих инстанци при расправљању спорног питања дозвољености уговорне казне за неизвршење или задоцнело извршење новчане обавезе тако што су ове уговорне одредбе сматране ништавим, те су захтеви за плаћањем по основу таквих одредби одбијани.

Уговорна казна и накнада штете

Већ је горе било речи о томе да у теорији има схватања да је по својој правној природи уговорна казна накнада штете због неиспуњења или неуредног испуњења уговорне обавезе. Уговорна казна се може посматрати и на тај начин, уз напомену да се приликом испитивања права на уговорну казну не испитују околности које су релевантне за утврђивање постојања штете као извора облигација нити околности везане за постојање узрочно-последичне везе између умањења имовине оштећеног и радње штетника нити околности из којих произлази кривица штетника за настало умањење. Код уговорне казне довољно је да неновчана обавеза дужника није испуњена или да је дошло до задоцњења у испуњењу и то је једино што је поверилац дужан да докаже. Терет доказивања да је до неиспуњења или неуредног испуњења дошло услед узрока за које дужник није одговоран сноси дужник.У том смислу могло би се условно рећи да уговорна казна представља неку врсту уговорне накнаде штете где су се странке приликом закључења уговора споразумеле о последици неиспуњења уговорене обавезе.

Међутим, **уговорну казну не можемо квалификовати као накнаду штете** јер у случају уговорне казне поверилац има право на исту без обзира да ли је дошло до умањења његове имовине или не.

Ово јасно произлази из одредбе члана 275. ЗОО-а која прописује право повериоца на уговорну казну без обзира на то што је штета коју је поверилац услед неиспуњења или неуредног испуњења обавезе претрпео мања од висине уговорне казне, па и у ситуацији када штету уопште није претрпео. С друге стране, иста одредба прописује да у случају да је штета коју је поверилац претрпео, већа од износа уговорне казне поверилац може тражити разлику до пуне накнаде штете.

Ову одредбу закона судови су у пракси протумачили као право повериоца да захтева плаћање уговорне казне, за који износ није дужан да доказује постојање околности које представљају релевантне чињенице за утврђивање постојања штете и кривице дужника за њу. Међутим, поверилац има право да тражи и већи износ од уговореног, у ком случају је терет доказивања на њему. Право на разлику коју закон помиње има се доказивати сагласно правилима о накнади штете као извору облигације. Поверилац би имао право на оба облика штете (обичну штету и измаклу корист) ако исту докаже.

Законом одређена накнада и уговорна казна

Последњом одредбом члана 276. ЗОО-а законодавац је уредио однос уговорне казне као резултата споразума странака и разноврсних накнада које су законом предвиђене као накнаде које се плаћају због неиспуњења или задоцњења у извршавању уговорних неновчаних обавеза. У таквој ситуацији поверилац не може основано тражити плаћање уговорне казне и законом прописаног пенала или било које накнаде под другим називом, изузев кад је то законом дозвољено. Ово значи да **законодавац даје право повериоцу да захтева или уговорну казну или плаћање законом прописане накнаде**.

У судској пракси није пронађена ниједна одлука у којој је разматрано питање односа уговорне казне и накнаде на коју поверилац има право по закону.

Међутим, однос судских пенала и уговорне казне предмет је Закључка са Саветовања Савезног суда, Врховног војног суда, Врховног суда Србије, Врховног суда Црне Горе и Вишег привредног суда у Београду одржаног у периоду 24–26. 12. 1996. године који је објављен у Билтену ВПС 1/97.

Наведени закључак је резултат спорности које су се појавиле после увођења института судских пенала у члану 294. ЗОО-а. Према наведеном закључку, **институт судских пенала није пандан казни већ инструмент принуде** дужника да изврши неновчану обавезу утврђену правноснажном судском одлуком, те у таквој ситуацији ваља применити одредбу члана 276. ЗОО-а и од утврђеног износа штете одбити износ плаћен по основу судских пенала. Даље, у ситуацији када су за повреду исте обавезе прописани судски пенали, а странке поред тога уговоре и уговорну казну, поверилац може да бира између судских пенала и уговорне казне, али не може да стави захтев по оба основа, такође у смислу члана 276. ЗОО-а.

Појам и положај заложног повериоца – део други

У наставку текста, чији смо први део објавили у претходном броју нашег часописа, кроз сасвим прецизна питања и концизне одговоре, разматрамо појам и положај заложног повериоца у стечају

Гордана Ајншпилер-Поповић

судија Врховног касационог суда
sudski.postupci@legeartis.rs

#11 Која су права заложног повериоца у поступку продаје имовине стечајног дужника?

Положај заложног повериоца, па и његова могућност намирења, односно остварења заложног права у стечају, зависи од продаје имовине, односно уновчења стечајне масе, а пре свега дела стечајне масе на којој он има уписано заложно право. У поступку продаје разлучни повериоци имају значајну улогу и значајне могућности којима обезбеђују свој положај, а да би такву позицију имао и заложни поверилац он мора сходно наведеном обавестити суд о постојању свог заложног права у фази која претходи продаји имовине и њеној деоби и тиме стећи статус странке у конкретном стечајном поступку. Само ако стекне својство странке, заложни поверилац ће моћи да се користи правима која су дефинисана чланом 133. Закона о стечају за разлучног и заложног повериоца, а којима се обезбеђује и побољшава положај ових поверилаца у продаји и уновчењу имовине стечајног дужника.

Тако ће заложни поверилац који је стекао својство странке у поступку у складу са одредбама члана 133. Закона о стечају своје право моћи да заштити подношењем предлога о повољнијем начину уновчења имовине у односу на предлог из обавештења о предложеној продаји који је стечајни управник дужан да му достави. О овом предлогу одлучиће стечајни судија. Предлог се, наравно, мора односити на заложним правом оптерећену ствар, односно на предвиђену продају наведене ствари. У том погледу заложни поверилац је изједначен са разлучним у погледу обавезе да му се доставља обавештење и права да предложи повољнију продају.

Како Закон предвиђа да повериоци и друга заинтересована лица могу поднети приговор и на предложену продају најкасније у року од 10 дана пре предложеног датума продаје или преноса, то и заложни поверилац, свакако, има права на подношење наведеног приговора, такође, уз услов да је стекао својство странке у поступку. Ово право би му се можда могло признати и уколико нема својство странке у поступку тумачећи да је он друго заинтересовано лице, али како је, сходно изнетом, обавештењем суду о постојању свог заложног права он стекао својство странке у поступку, то се наведено разликовање показује као непотребно, јер онога тренутка кад се јави суду, обавести га, он

Заложни поверилац, такође, има право да стави приговор на извршену продају, уколико за то постоји основ, али само уколико има статус странке у поступку.

према рангу приоритета који су стекли у складу са законом, јер је могуће да буде више заложних поверилаца у рангу приоритета, а и сразмерно процењеном учешћу вредности имовине која је предмет обезбеђеног права у односу на процењену вредност правног лица.

Тако ће се заложни повериоци намирити једнако као и разлучни повериоци у случају да је стечајни дужник продат као правно лице у сразмери учешћа имовине на којој су имали залогу у укупној имовини стечајног дужника, односно њене вредности.

#18 Какав је положај заложног повериоца у случају реорганизације?

Специфичност положаја заложног повериоца, који је као нови појам уведен Законом о изменама и допунама Закона о стечају, а нешто раније се појавио и кроз судску праксу, дефинисана је и одређена и у случају да се стечај одвија путем реорганизације, односно да дође до подношења плана реорганизације.

Тако је као обавезни део садржине плана предвиђено да се мора предвидети опис поступка продаје имовине, уз навођење имовине која ће се продати са заложним правом или без њега и намену прихода од такве продаје.

Тиме је евидентно да од самог тренутка сачињавања плана морају да се имају у виду и штите интереси и положај заложних поверилаца, као и да се сви морају обавестити о постојању таквих поверилаца и о обиму њихових права.

Мере за реализацију плана које Закон о стечају предвиђа подразумевају, између осталог, и извршење, измене или одрицање од заложног права. Наведена норма не дефинише посебно положај заложног повериоца, већ говори о могућности извршења измене или одрицања заложних права на којим правима је заснован и положај заложног и положај разлучног повериоца, па у суштини представља могућност да се у оквиру мера плана реорганизације на наведени начин – извршењем изменама или одрицањем промени положај и разлучних поверилаца, као и заложних поверилаца, јер једни и други своје право заснивају на заложним правима уписаним на имовини стечајног дужника, уз значајну разлику да су код разлучних поверилаца наведена права уписана ради обезбеђења потраживања према стечајном дужнику, док су код заложних – као обезбеђење потраживања према трећим лицима.

Да би се посебно дефинисао положај заложних поверилаца у случају подношења плана реорганизације и гласања о истом, закон изричито предвиђа да заложни повериоци не могу гласати о плану реорганизације.

Потпуно је логичан и прихватљив овакав став законодаваца у ситуацији у којој они и немају потраживања према стечајном дужнику, већ само заложна права уписана на једном делу имовне стечајног дужника. Међутим, да се изгласавањем у коме они сходно изнетом не могу да утичу не би умањила или променила њихова права, што би такође било недопуштено, законодавац је изричито предвидео да се права заложних поверилаца који нису разлучни повериоци не могу мењати или умањити планом реорганизације без њихове изричите сагласности.

Стога, заложни повериоци морају бити наведени у плану. Они о плану неће гласати, али се ни гласањем других поверилаца не могу променити или умањити њихова права уколико они на то нису изричито пристали пре гласања о плану.

У случају да план буде изгласан и стечајни судија донесе решење којим потврђује усвајање плана реорганизације, као и решење које у случају да план буде неизгласан констатује да план није усвојен, постоји законска обавеза да се наведена решења доставе и заложним повериоцима који, сходно изричитим одредбама закона, могу изјавити и жалбу на наведено решење. Успостављањем обавезе доставе потврде о усвајању плана или констатације да план није усвојен и заложном повериоцу, поред стечајних и разлучних поверилаца стечајног дужника и подносиоца плана, те давањем права заложном повериоцу да уложи жалбу на овакво решење, заправо му је пружена могућност заштите од могућих злоупотреба и повреда његовог права, јер у случају да је наведеним планом, мимо изричите законске одредбе, дошло до промене или умањења његових права, без његове претходне изричите сагласности, у поступку по жалби наведено противзаконито поступање било би санкционисано укидањем означеног решења и враћањем поступка у фазу гласања о плану.

Битна повреда одредаба парничног поступка кроз праксу привредних судова

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а који се овом приликом односе на битну повреду одредаба парничног поступка

Апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка

Постоји апсолутно битна повреда поступка из тачке 12. члана 374. став 2. Закона о парничном поступку на који повреду Привредни апелациони суд, као другостепени суд, пази по службеној дужности, с обзиром на то да ожалбена одлука не садржи разлоге о свим битним чињеницама и да су неки од датих разлога нејасни.

Из образложења:

„Основано се у жалби тужиоца указује да ожалбена одлука не садржи разлоге о свим битним чињеницама, да су неки од датих разлога нејасни, што чини да је захваћена битном повредом поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011, 49/2013, 55/2014), и због чега је иста морала да буде укинута.

Првостепени суд своју одлуку заснива на чињеници да према подацима са сајта Агенције за привредне регистре овде означени тужени, који има седиште у Смедеревској Паланци, односно месту Азања, у улици К... бр.ј 45, нема регистрован ниједан огранак, па ни на адреси у Београду у улици Булевар А... Ч... Међутим, првостепени суд пропушта да разјасни да ли је тужени корисник пословног простора у улици Булевар А... Ч... бр. 52/30 у Новом Београду, тим пре што према извештају из пословних књига тужиоца произлази да је евидентирани корисник комуналних услуга управо на поменутој адреси. Конкретна чињеница да према подацима са сајта Агенције за привредне регистре тужени нема регистрован ниједан огранак, па ни на адреси у Београду, не значи да није корисник по неком основу пословних просторија које се налазе на адреси Булевар А.... Ч..., те да из наведеног произлази његова обавеза накнаде комуналних услуга, чија се обједињена наплата управо врши од стране овде тужиоца.

Првостепени суд ће у поновном поступку поновном оценом предложених и изведених доказа разјаснити све чињенице везане за спорни правни однос, те ће уз правилну примену материјалног права и правила о терету доказивања да донесе нову и на закону засновану одлуку.” *(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу П. 342/14 од 22. 7. 2014. године укинута Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 6288/14 од 23. 12. 2015)*

Битна повреда одредаба парничног поступка

Одредбом члана 374. став 2. тачка 6. Закона о парничном поступку је прописано да битна повреда одредаба парничног поступка увек постоји ако је противно одредбама овог Закона суд донео пресуду на основу признања, пресуду на основу одрицања, пресуду због пропуштања или пресуду због изостанка.

Из образложења:

„Првостепени суд је након оцене свих изведених доказа и навода странака донео мериторну одлуку о свим постављеним захтевима из тужбе, па се не могу прихватити као основани жалбени наводи туженог да је ожалбена одлука донета уз битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 6. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 49/13, 55/14) којом је прописано да битна повреда одредаба

постоји ако пресуда има недостатака због којих се не може испитати, а нарочито ако је изрека пресуде неразумљива, ако противречи сама себи и разлозима пресуде, или ако пресуда нема уопште разлога или у њој нису наведени разлози о битним чињеницама или су ти разлози нејасни или противречни или ако о битним чињеницама постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника или изведеним доказима.

Из образложења:

„Првостепена пресуда донета је уз битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13, 55/14), јер пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, а дати разлози су супротни стању у списима предмета.

У конкретном случају нејасна је одлука првостепеног суда. Нејасна због тога што Одлука о јавним паркиралиштима прописује да је корисник паркиралишта дужан да плати накнаду за коришћење паркинг места, па легитимацију плаћања суштински везује за корисника а не за власника возила. Тужени је тек на рочишту за главну расправу оспорио да је власник возила, а таквих навода у приговору против решења о извршењу није имао, а није се изјашњавао о томе да ли је био корисник паркиралишта. Имајући у виду да на ове околности никакве доказе суд није извео, већ је расправу одмах закључио, онда су основани наводи жалбе да пресуда има недостатке због којих се њена правилност не може испитати."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу П. 35/14 од 07. 2. 2014. године укинута Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 2371/14 од 17. 12. 2015)

Преглед прописа...

„Сл. гласник РС", бр. 49/2016, објављен 31. 5. 2016.

- Правилник о ближим условима, критеријумима и поступку за добијање права на коришћење еколошког знака, елементима, изгледу и начину употребе еколошког знака за производе и услуге
- Правилник о изменама Правилника о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем
- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна
- Одлука о отпочињању поступка предлагања кандидата за изборног члана Државног већа тужилаца из реда адвоката
- Измене и допуне Статута Агенције за осигурање депозита
- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину упућивања осигураних лица на лечење у иностранство

„Сл. гласник РС", бр. 50/2016, објављен 3. 6. 2016.

- Уредба о плану и критеријумима набавки за формирање обавезних резерви нафте и деривата нафте
- Уредба о допунама Уредбе о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2016. годину
- Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних, академских и интегрисаних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2016/2017. години
- Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високе школе струковних студија чији је оснивач Република Србија у школској 2016/2017. години
- Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма мастер академских студија који се финансирају из буџета Републике Србије за универзитете и факултете у њиховом саставу чији је оснивач Република Србија у школској 2016/2017. години
- Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма докторских академских студија који се финансирају из буџета Републике Србије за универзитете и факултете у њиховом саставу чији је оснивач Република Србија у школској 2016/2017.
- Закључак о усмеравању и усклађивању рада органа државне управе у поступку израде преговарачких позиција у процесу преговора о приступању Републике Србије Европској унији
- Закључак Владе (05 број 337-5079/2016)
- Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси
- Правилник о измени Правилника о ближим условима за остваривање двојезичне наставе
- Одлука о распореду и коришћењу средстава за подршку унапређења пословне инфраструктуре за 2016. годину
- Одлука о допуни Плана здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања у Републици Србији за 2016. годину
- Одлука о висини накнаде за чланарину за 2016. годину (Лекарска коморе Србије)
- Одлука о висини накнада за издавање извода, уверења и потврда за 2016. годину (Лекарска коморе Србије)

„Сл. гласник РС", бр. 51/2016, објављен 4. 6. 2016.

- Правилник о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта

„Сл. гласник РС", бр. 52/2016, објављен 6. 6. 2016.

- Правилник о компетенцијама за запослене у Министарству унутрашњих послова
- Правилник о утврђивању Годишњег програма формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте

„Сл. гласник РС", бр. 53/2016, објављен 7. 6. 2016.

- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/613 од 19. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/614 од 19. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/615 од 19. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/663 од 26. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/664 од 26. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/665 од 26. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/666 од 26. априла 2016. године у вези са сврставањем одређене робе у Комбинованој номенклатури
- Пресуда Европског суда за људска права по представкама бр. 43519/07, 43524/07 и 45247/07, Милојевић и други против Србије

„Сл. гласник РС", бр. 54/2016, објављен 10. 6. 2016.

- Правилник о начину и поступку вршења надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између привредних субјеката
- Правилник о садржају евиденције о издатим решењима о озакоњењу
- Правилник о изменама и допунама Правилника о упису ученика у средњу школу
- Одлука Уставног суда РС број Уж-1280/2014
- Пресуда Европског суда за људска права по представкама бр. 22080/09, 56465/13, 73656/14, 75791/14, 626/15, 629/15, 634/15 и 1906/15, Савић и други против Србије
- Одлука о измени и допунама Одлуке о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге
- Исправка Тарифе такси за пружање услуга Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

„Сл. гласник РС", бр. 55/2016, објављен 14. 6. 2016.

- Правилник о утврђивању захтева који се односе на перформансе и интероперабилност надзора за Јединствено европско небо
- Правилник о обављању јавног авио-превоза и некомерцијалног летења

„Сл. гласник РС", бр. 56/2016, објављен 15. 6. 2016.

- Уредба о условима, начину и поступку за остваривање права првенства закупа, критеријумима за утврђивање висине закупнине за право првенства закупа, као и документацију која се доставља уз захтев за остваривање права првенства закупа
- Уредба о условима, начину и поступку располагања грађевинским земљиштем у јавној својини Републике Србије
- Уредба о подстицајним мерама за производњу електричне енергије из обновљивих извора и из високоефикасне комбиноване производње електричне и топлотне енергије
- Уредба о условима и поступку стицања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, привременог повлашћеног произвођача и произвођача електричне енергије из обновљивих извора енергије
- Уредба о предузимању мера које се односе на спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести нодуларни дерматитис, као и начин, услови за увоз и примену вакцине

Шта доносе измене Закона о јавно-приватном партнерству?

У тексту који следи дајемо одговоре на нека кључна питања о пројектима јавно-приватног партнерства (ЈПП), а посебно имајући у виду измене и допуне закона који регулише ову материју

Александра Литричин

адвокат, дугогодишњи секретар стручне Службе и начелник Одељења за аналитику и међународну сарадњу Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки

Саша Варинац

адвокат, дугогодишњи председник Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки
unakrsni.pogled@legeartis.rs

Закон о јавно-приватном партнерству и концесијама (у даљем тексту: Закон о ЈПП и концесијама) усвојен је у Народној скупштини Републике Србије 22. новембра 2011. године, објављен је у „Службеном гласнику Републике Србије", бр. 88/11, а ступио је на снагу 2. фебруара 2011. године.

Усвајање Закона о ЈПП-у и концесијама крајем 2011. године свакако је представљало значајан корак унапред ка квалитетном законском уређењу подручја јавно-приватног партнерства и концесија у Републици Србији, а посебно узимајући у обзир чињеницу да јавно-приватно партнерство до тада није било уређено посебним прописом. Доношењем Закона о ЈПП-у и концесијама постављени су законски оквири и отворене су законске могућности имплементације ЈПП пројеката, чиме је подручје јавно-приватног партнерства добило значај важног модела спровођења пројеката изградње јавних грађевина, односно испоруке јавних услуга.

Основна сврха усвајања Закона о ЈПП-у и концесијама била је успостављање повољног законског оквира за спровођење пројеката финансираних од стране приватног сектора (јавно-приватног партнерства и концесија) са циљем подстицања изградње нове јавне инфраструктуре и грађевина, те побољшања квалитета јавних услуга у Републици Србији.

Директива Европског парламента и Савета 2014/23/ЕУ од 26. фебруара 2014. године о додели уговора о концесији по први пут дефинише јасна и недвосмислена правила за доделу уговора о концесијама на нивоу Европске уније, а у циљу да се осигурају користи које произлазе из ефикасне набавке, уклањање разлика и уједначено разумевање начела из Уговора о функционисању ЕУ кроз целу Европску унију.

Због наведеног, **додатно су усклађене одредбе Закона о ЈПП-у и концесијама са законодавством Европске уније**, те је 20. фебруара 2016. године усвојен Закон о изменама и допунама Закона о ЈПП-у и концесијама („Сл. гласник РС", бр. 15/16). Тим изменама **додатно су појашњене одредбе** Закона које разграничавају предмет јавно-приватног партнерства од концесија, те уводе додатну контролу државе за вредне пројекте чији је корисник управо Република, а све са циљем заштите буџета и привлачења приватних инвестиција, уз омогућавање јавним телима (државним, покрајинским и локалним институцијама) да на основу јаснијих правила реализују пројекте од општег интереса, при чему би вредност која се добија за уложена средства требало да буде већа од оне која би се добила спровођењем буџетског модела улагања.

КОМЕНТАР АУТОРА #1

Јавни уговор обавезно садржи и описане механизме за смањење накнаде приватном партнеру у случају лошијег квалитета његових услуга/објеката, што штити јавног партнера приликом реализације уговора.

Допуњеном одредбом члана 52, након измена Закона, предвиђена је стабилизациона клаузула која садржи правило да се, у случају промене прописа након закључења јавног уговора који погоршавају положај приватног или јавног партнера, уговор може изменити без ограничења из члана 50. Закона.

предлог пројекта јавно-приватног партнерства, односно предлог концесионог акта, ради давања мишљења министарству надлежном за послове финансија, након пријема предлога од стране надлежног јавног тела. Министарство надлежно за послове финансија даје мишљење на основу усаглашености непосредних финансијских обавеза јавног тела садржаних у предлогу пројекта јавно-приватног партнерства, односно предлогу концесионог акта, са буџетским и фискалним пројекцијама, условима и ограничењима одређеним посебним прописима.

#6 Шта се дешава са јавним уговором уколико се у року његовог трајања измене прописи по којима је закључен?

Одредбом члана 52. Закона, која је допуњена након измена Закона, предвиђена је стабилизациона клаузула која садржи правило да се, у случају промене прописа након закључења јавног уговора који погоршавају положај приватног или јавног партнера, уговор може изменити без ограничења из члана 50. Закона (дакле, без примене правила да се на захтев јавног, односно приватног партнера или банке, односно друге финансијске институције јавни уговор може изменити осим ако се та измена односи на предмет уговора и рок на који је уговор закључен и понуђене концесионе накнаде код уговора о концесији), а у обиму који је неопходан да се приватни, односно јавни партнер доведе у положај у коме је био у моменту закључења јавног уговора, с тим да рок трајања јавног уговора ни у ком случају не може бити дужи од рока одређеног чланом 18. ст. 2. Закона, односно рока од пет до педесет година.

#7 Питање власништва – права и обавезе у поступку реализације јавног уговора

Члан 70. Закона је након измена Закона допуњен, па је тако прописано да ако је Република Србија власник непокретности предвиђене за обављање концесионе делатности, односно за реализацију пројекта јавно-приватног партнерства, а давалац концесије, односно предлагач пројекта ЈПП аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, сагласност на предлог за доношење концесионог акта, односно на предлог пројекта ЈПП даје Влада на предлог министарства надлежног за послове финансија.

Ако је власник непокретности предвиђене за обављање концесионе делатности, односно реализацију пројекта ЈПП приватно или друго лице, врши се експропријација те непокретности у складу са законом којим се уређује експропријација.

Дакле, сада се питање власништва непокретности Републике протеже на непокретност предвиђену за обављање концесионе делатности, односно за реализацију пројекта јавно-приватног партнерства. Појашњено је да се ово правило не односи више само на концесије, већ да су истим режимом обухваћени и пројекти ЈПП-а, као и предлагачи тих пројеката.

Захтев за заштиту законитости

Циљ увођења овог ванредног правног лека од стране законодавца састоји се у потреби да се њиме отклоне неправилности и незаконитости које могу настати у току кривичног поступка и истовремено обезбеди једнообразна примена права

Никола Пантелић

заменик јавног тужиоца у Трећем окружном јавном тужилаштву у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Захтев за заштиту законитости може се употребити против свих правноснажних одлука, како пресуда, тако и решења. Њиме се могу побијати незаконитости и неправилности које су садржане у одлуци, а састоје се у непримени или погрешној примени, било материјалног, било процесног права. Дакле, предмет контроле која се врши захтевом за заштиту законитости представљају правни недостаци садржани у побијаној судској одлуци, а не њени чињенични недостаци (нове чињенице и докази), за које служи захтев за понављање кривичног поступка. Одлуком којом се решава о захтеву може се изменити правноснажна одлука или донети утврђујућа пресуда којом се не дира у побијану одлуку. Одредбе Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: Законик) којима се регулише материја у вези са захтевом за заштиту законитости налазе се у оквиру Главе 19, у члановима 482–494.

Захтев за заштиту законитости је ванредан правни лек који се може поднети против правноснажних одлука јавног тужиоца или суда, као и због повреда одредаба поступка који је претходио њиховом доношењу. Под повредама поступка који је претходио доношењу правноснажне одлуке треба подразумевати појединачне процесне радње, као што су незаконитости у предузимању радњи доказивања, достављања и сл. Овде је, као што видимо, круг повреда које се односе на законски основ одлуке много шири од разлога за жалбу на пресуду или решење.

У вези са повредама закона због којих се може поднети захтев за заштиту законитости, говори и једна пресуда Врховног касационог суда у којој је, поред осталог, наведено: „Не представља повреду закона због које се може изјавити захтев за заштиту законитости погрешна оцена суда о томе да ли се ради о новој чињеници као разлогу за понављање кривичног поступка" (Кж. РЗ 2/2013 од 3. 4. 2013).

Став 2. члана 482. Законика искључује могућност подношења захтева за заштиту законитости против одлуке о захтеву или због повреде одредаба поступка који је претходио њеном доношењу, а којом је Врховни касациони суд одлучио о захтеву за заштиту законитости. На овај начин се спречава неограничено подношење захтева за заштиту законитости.

Према одредбама претходно важећег Законика о кривичном поступку(„Сл. лист СРЈ", бр. 70/01, 68/02 и „Сл. гласник РС", бр. 58/04, 85/05, 115/05, 49/07, 20/09 – др. Закон, 72/09 и 76/10), захтев за заштиту законитости био је у искључивој надлежности Републичког јавног тужиоца. Следећи концепцију новог Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/2014) и увођењем страначке природе кривичног поступка, законодавац је круг лица која могу поднети овај правни лек проширио, па су сада, поред Републичког јавног тужиоца, за подношење захтева овлашћени како окривљени, тако и његов бранилац. Интенција законодавца била је да се на што потпунији начин оствари начело „једнаког процесног положаја странака", па сада Законик овлашћење за подношење захтева даје и другој страни у поступку (окривљеном и браниоцу) који самостално могу располагати процесним средствима у циљу остварења свога права. Ипак, ово не значи да је положај одбране у овом смислу изједначен са положајем Републичког јавног тужиоца. Како је основни циљ употребе овог правног лека заштита општег интереса о којој се, пре свега, стара Републички јавни тужилац, њему и даље стоји на располагању

Пресуду о одбијању захтева за заштиту законитости као неоснованог, највиша судска инстанца ће донети ако утврди да не постоји разлог на који се подносилац у захтеву позива.

мериторно одлучивати на седници већа на којој ће га пресудом или одбити или усвојити.

Пресуду о одбијању захтева за заштиту законитости као неоснованог, највиша судска инстанца ће донети ако утврди да не постоји разлог на који се подносилац у захтеву позива. Ако је разлог због кога је захтев поднет повреда закона, која је неосновано истицана у поступку по редовном правном леку, а Врховни касациони суд прихвати разлоге које је дао жалбени суд, образложење пресуде ће упућивати на разлоге који су наведени у одлуци жалбеног суда. Дакле, садржина образложења одбијајуће пресуде поводом захтева за заштиту законитости ће се у овом случају свести на упућивање на разлоге за одбијање жалбе које је дао жалбени суд.

Када Врховни касациони суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, он ће пресудом усвојити захтев и у зависности од природе повреде:

1) укинути у целини или делимично првостепену одлуку (ако она није побијана жалбом) или и првостепену одлуку и одлуку донету по редовном правном леку или само одлуку донету у поступку по редовном правном леку; последицу укидања представља враћање предмета на поновно суђење органу поступка, првостепеном или апелационом суду; Врховни суд може наредити да се нови поступак поводом укинуте одлуке одржи пред потпуно измењеним већем;

2) преиначити у потпуности или делимично првостепену одлуку и одлуку донету по редовном правном леку или само одлуку донету у поступку по редовном правном леку; преиначењем суд може изрећи ослобођење од оптужбе, осудити окривљеног по блажем кривичном закону, одбити оптужбу, ослободити окривљеног од казне, казну ублажити и сл.;

3) ограничити се само на утврђивање повреде закона, што ће се десити у случају да усвоји захтев за заштиту законитости који је поднет на штету окривљеног, када доноси декларативну пресуду.

Ако суд који је одлучивао о редовном правном леку није био овлашћен по одредбама Законика да отклони повреду која је учињена у побијаној одлуци или у поступку који је претходио њеном доношењу, а Врховни касациони суд по усвајању захтева подигнутог у корист окривљеног нађе да је захтев основан и да ради отклањања учињене повреде закона треба укинути или преиначити побијану одлуку, укинуће или преиначити и одлуку донету у поступку по редовном правном леку, иако њоме није повређен закон.

Захтевом за заштиту законитости није могуће преиначити судску одлуку на штету окривљеног. С обзиром на то да се захтев за заштиту законитости може подићи и на штету окривљеног, у случају да јавни тужилац такав захтев поднесе, па се утврди да повреда закона постоји, она ће се само констатовати (декларативном, утврђујућом пресудом), док се правоснажна одлука неће дирати.

Правоснажна пресуда која је укинута довешће до враћања предмета на ново суђење. Као основ за ово ново суђење узеће се ранија оптужница или онај њен део који се односи на укинути део пресуде. Суд којем је предмет враћен на поновно одлучивање, дужан је да изведе све процесне радње и да расправи сва питања на која му је указао Врховни касациони суд. При томе, нижи суд, иако ће то он најчешће чинити, није везан правним схватањем које је изрекао Врховни касациони суд. Приликом новог суђења пред првостепеним или апелационим судом, странке могу истицати нове чињенице и подносити нове доказе. При изрицању нове пресуде суд је везан забраном преиначења на горе (*reformatio in peius*).

Кривично дело отмице из члана 134. Кривичног законика у судској пракси

У тексту који следи исцрпно анализирамо биће кривичног дела отмице у свим његовим појавним облицима, уз навођење карактеристичних судских одлука које доприносе његовом правилном разумевању

Драган У. Калаба

заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку
sudski.postupci@legeartis.rs

Врло занимљиво и у судској пракси карактеристично, кривично дело отмице је предвиђено у члану 134. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14, у даљем тексту: КЗ), а у глави 14. под називом: „Кривична дела против слобода и права човека и грађанина”.

Наведено кривично дело има свој основни облик (ст. 1) и четири квалификовна облика (ст. 2–5 истог члана).

Основни облик (члан 134. ст.1 КЗ-а) гласи: „Ко силом, претњом, обманом или на други начин одведе или задржи неко лице у намери да од њега или другог лица изнуди новац или какву другу имовинску корист или да њега или кога другог принуди да нешто учини, не учини или трпи, казниће се...”

Први квалификовани облик (члан 134. ст. 2. КЗ-а) гласи: „Ко ради остварења циља отмице прети убиством или тешком телесном повредом отетом лицу, казниће се...”

Други квалификовани облик (члан 134. ст. 3. КЗ-а) гласи: „Ако је отето лице задржано дуже од десет дана или је према њему поступано на свиреп начин или му је тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке последице или ко дело из става један овог члана учини према малолетном лицу, казниће се...”

Трећи квалификовани облик (члан 134. ст. 4. КЗ-а) гласи: „Ако је услед дела из става један до три овог члана наступила смрт отетог лица или је дело извршено од стране групе, казниће се...”

Четврти квалификовани облик (члан 134. ст. 5. КЗ-а) гласи: „Ако је дело из става један до три овог члана извршено од стране организоване криминалне групе, казниће се...”

Како је наведено кривично дело систематизовано у групи кривичних дела против слобода и права човека и грађанина, овим кривичним делом се, у ствари, напада слобода одлучивања и кретања.

Очигледно, основ овог кривичног дела јесте противправно лишење слободе (суштина кривичног дела предвиђеног у члану 132. КЗ-а).

Разлика између кривичног дела из члана 134. КЗ-а и наведеног кривичног дела је у намери, а то је прибављање какве имовинске користи или у принуђавању да се изврши, не изврши или трпи одређена радња. Отмица за свој основ има противправно лишење слободе, али се на томе кривичноправне радње не завршавају – следи остварење циља противправног лишења слободе, а то је намера, која је предвиђена у основном облику овог кривичног дела.

Основни облик овог кривичног дела (члан 134. ст. 1. КЗ-а) садржи радње извршења у виду одвођења или задржавања неког лица.

Под **одвођењем** се има сматрати „премештање”, удаљавање, склањање неког лица из једног, а до другог места. Значи, наведено лице (отето лице), пре предузимања наведених радњи, налазило се на једном месту, односно једној локацији, а након извршених радњи извршења, налази се на другом месту, односно на другој локацији. Напротив, **задржавање неког лица** је онемогућавање да се то лице

На основу наведеног, донета је декларативна пресуда утврђењем да је учињена повреда Закона у корист окривљеног.
(*Пресуда Врховног касационог суда Кзз 67/10 од 26. маја 2010*)

Случај #3

Правилно је првостепени суд утврдио да је оптужени извршио кривично дело отмице у помагању из члана 64. ст. 1. КЗС-а у вези са чланом 24. КЗЈ-а на тај начин што је помогао двојици малолетних саучесника према којима је кривични поступак издвојен, да ово кривично дело изврше, на тај начин што им је ставио на располагање возило на месту где су двојица младића отети и где су били спречени да се слободно крећу, а затим прикривао извршење овог дела, да би на крају прихватио да од сведока преузме новац који је био изнуђен да би и младић који је задржан био пуштен на слободу.
(*Пресуда Окружног суда у Београду Кж 169/96 од 8. маја 1996*)

Случај #4

Када је кривично дело отмице извршено у подстрекавању и отмице у покушају на штету малолетног лица, пре 15. марта 2002. године, у таквој ситуацији у погледу кривичне одговорности окривљеног мора се применити стари закон као блажи за оптуженог.

Наиме, нови закон је објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 10/02 и ступио је на снагу 15. марта 2002. године, а имајући у виду запрећене казне за поменуто кривично дело, када се ради о малолетном лицу стари закон је блажи за учиниоца.

У Кривичном закону Републике Србије из 1998. године, у члану 64. ст. 2, која је извршена према малолетном лицу, је предвиђено да ће се учинилац казнити затвором у трајању од најмање пет година, што би значило да би тиме предвиђена и првостепена надлежност окружног, а не општинског суда.
(*Решење Окружног суда у Ваљеву Кж 342/02 од 8. октобра 2002*)

Случај #5

Кривично дело отмице које би по закону који је важио у време извршења дела било квалификовано по члану 64. ст. 1. КЗС-а, применом новог Кривичног законика као блажег закона треба квалификовати по члану 34. ст. 1. тог Законика.

Правилно је првостепени суд окривљеног огласио кривим због кривичног дела отмице из члана 64. ст. 1. КЗС-а.

Међутим, после тога донет је Кривични законик који је ступио на снагу 1. јануара 2006. за које је предвиђена казна затвора од једне до десет година, што значи да је КЗ блажи за оптуженог јер је у члану 64. ст. 1. КЗС-а била прописана казна затвора од најмање три године.

Имајући при томе у виду одредбу члана 5. ст. 2. КЗ-а која суд обавезује да примени блажи закон за учиниоца, то је Врховни суд преиначио првостепену пресуду и радње окривљеног квалификовао као кривично дело отмице из чл. 134. ст. 1. КЗ-а.
(*Пресуда Врховног суда Србије Кж 264/06 од 8. марта 2006*)

7. Кривично дело из члана 134. КЗ-а и однос са другим кривичним делима

Случај #1

Кривично дело отмице представља специјални случај противправног лишења слободе одвођењем или задржавањем неког лица са елементима изнуде или принуде, а оштећени се покорава наредбама које имају за циљ да се од задржаног лица изнуди новац или друга имовинска корист или да се то или неко друго лице принуди да нешто учини, не учини или трпи.
(*Пресуда Окружног суда у Новом Саду К 13/08 и Пресуда Врховног суда Србије Кж 1268/06 од 26. септембра 2006*)

Случај #2

Када је оптужени употребио силу или претњу приликом отмице оштећене, а која није довршена због наиласка полиције, а истовремено је злоупотребио свој положај официра полиције, извадио полицијску значку пред оштећеном говорећи „полиција" поставља се озбиљно питање да ли је тада могућ стицај кривичног дела отмице у покушају из члана 64. ст. 1. КЗС-а у вези са чланом 19. КЗЈ-а и кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 242. ст. 1. КЗС-а.
(*Пресуда Општинског суда у Чачку К 30/03 од 15. јула 2003. и Решење Окружног суда у Чачку Кж 422/03 од 21. јануара 2004*)

Силу и претњу треба схватити као суштину кривичног дела принуде.

Случај #3

Када су окривљени према оштећеном предузели радње извршења кривичног дела отмице и при томе му претили тешком телесном повредом, а такође му и нанели тешке телесне повреде, у конкретном случају се може радити о извршењу два кривична дела у стицају и то отмице из члана 64. ст. 2. КЗС-а и кривичног дела тешке телесне повреде из члана 53. ст. 1. КЗС-а.
(*Пресуда Општинског суда у Чачку К 44/99 од 27. децембра 2001. и Пресуда Окружног суда у Чачку Кж 198/03 од 17. јуна 2003*)

Случај #4

Када је учинилац који је власник видео клуба, да би повратио изнајмљену опрему која му није враћена, дошао у стан и уместо лица које није вратило изнајмљену опрему, затекао само његовог брата, извео га из стана уз помоћ још једног лица, тако да су га прво ударали безбол палицом, па му марамом везали очи и одвели га у подрум у коме су га држали до сутрадан, када су га извели из подрума и оставили га одвожењем на други крај града уз претњу да мора да донесе 24.000 динара тиме се ради о извршењу кривичног дела отмице из члана 64. КЗС-а у стицају са кривичним делом лаке телесне повреде из члана 54. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗС-а.
(*Пресуда Петог општинског суда у Београду К 540/01 од 25. марта 2005. и Пресуда Окружног суда у Београду Кж 2091/05 од 31. августа 2005*)

Случај #5

Извршење кривичног дела отмице од стране организоване криминалне групе је квалификаторни облик основног дела због чега се удруживање ради вршења кривичних дела конзумира тежим обликом кривичног дела отмице јер се кривично дело отмице може извршити искључиво, у конкретном случају, од стране организоване криминалне групе.
(*Пресуда Апелационог суда у Београду Кж 18/12 од 25. јануара 2013*)

Случај #6

Извршено је кривично дело противправног лишења слободе, а не кривично дело отмице јер није било речи о изнуди новца као другом неопходном елементу за ово кривично дело, поред противправног лишења слободе.
(*Пресуда Врховног суда Србије Кж 516/05 од 31. јануара 2006*)

Случај #7

Пресудом првостепеног суда окривљени су оглашени кривим због кривичног дела отмице из члана 134. ст. 1. у вези са чланом. 33. КЗ-а у стицају са кривичним делом злостављања и мучења из члана 137. ст. 1. у вези са чланом 33. КЗ-а.

Пресудом другостепеног суда, првостепена пресуда је преиначена, тако што се утврђује да се у радњама окривљених стичу сва обележја кривичног дела отмице у саизвршилаштву из члана 134. ст. 1. у вези са чланом 33. КЗ-а па их за исто дело осуђује на...

Доказима је утврђено да су окривљени поступали према оштећеном с намером да од њега изнуде новац, а што представља једно дрско, безобзирно, неуобичајено малтретирање, понижавање и злостављање праћено физичким боловима и психичким патњама, скидањем одеће, противправним лишавањем слободе, одвожење тога лица на забачено место, претраживање његове гардеробе у току вожње од стране једног од окривљених са противправним одузимањем мобилног телефона, терање да трчи и узвикује одређене речи, а што све скупа, гледајући по својој природи, предузете кривичноправне радње чини саставним делом противправног лишења слободе, принуде и изнуде као конститутивних елемената кривичног дела отмице из члана 134. ст. 1. КЗ-а.

Имајући у виду наведено, у погледу правне квалификације кривичних дела је извршено преиначење пресуде првостепеног суда, како је то наведено у изреци.
(*Пресуда Општинског суда у Бачкој Тополи К 125/06 од 27. октобра 2006. и Пресуда Окружног суда у Суботици Кж 22/07 од 13. фебруара 2007*)

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

● Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500", објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 7/16 од 29. 1. 2016. године, а ступила је на снагу 1. 2. 2016. године

– важи до 31. јула 2016. године

● Правилник о безбедности машина, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 13/10 од 12. 3. 2010. године

– престаје да важи 1. септембра 2016. године

● Правилник о безбедности машина, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 58/16 од 22. 6. 2016. године, а ступио је на снагу 30. 6. 2016. године

– примењује се од 1. септембра 2016. године

● Закон о допуни Закона о судијама, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 106/15 од 21. 12. 2015. године, а ступио је на снагу 29. 12. 2015. године

– примењује се од 1. септембра 2016. године

● Закон о допунама Закона о јавном тужилаштву, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 106/15 од 21. 12. 2015. године, а ступио је на снагу 29. 12. 2015. године

– члан 1. овог закона примењује се од 1. септембра 2016. године

● Правилник о изменама и допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 57/16 од 17. 6. 2016. године

– ступио је на снагу 25. јуна 2016. године, осим одредаба члана 1. ст. 7, 11. и 13, члана 2. ст. 1, 2, 4, 9, 12, 25. и 26, члана 3. став 2, члана 5. ст. 3, 5. и 16, члана 6. ст. 6. и 10, члана 7, члана 8. ст. 5, 6, 13. и 19, члана 10. ст. 1, 4. и 9, члана 11. ст. 4, 6, 8. и 9, члана 12. став 3, члана 13. ст. 5. и 7, члана 15. ст. 6, 8, 10, 13, 17, 20, 25, 32, 37, 46. и 47, члана 16. ст. 3. и 4, члана 17. став 2, члана 18. ст. 4, 10. и 11, члана 20. ст. 8, 10, 13, 15. и 17, члана 21. ст. 2. и 4. и члана 22. став 2, које се примењују од 1. септембра 2016. године

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора на њих имају искључиво претплатници на наш часопис

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *Да ли постоје законске препреке за прихватање донације од стране физичког лица и то половног медицинског апарата дефибрилатора? Наведени апарат је у исправном стању, али не поседује Решење агенције за лекове и медицинска средства Републике Србије за стављање у промет из разлога престанка производње овог модела. За исти је обезбеђена гаранција, као и потврда о исправности и употреби од одговорајућег сервиса са којим наша болница има потписан уговор о одржавању медицинске и дијагностичке опреме.*

О: Са становишта Закона о јавним набавкама немате никакав проблем да прихватите овакву донацију јер је у питању доброчин посао, тј. донација. Уколико уговор који помињете о одржавању медицинске и дијагностичке опреме обухвата и овај модел који намеравате да примите (или сте можда уговор радили за јединичне цене без навођења конкретних модела), такође можете на овај начин регулисати одржавање ове опреме. Да ли бисте евентуално имали проблем са здравственом инспекцијом јер користите апарат који нема Решење АЛИМС-а, треба да проверите са овим телима, но са становишта Закона о јавним набавкама не кршите закон.

ПОРЕЗИ

П: *Молим вас за инструкције прометовања и опорезивања непокретности у следећим случајевима:*

1) *продаја објекта (први пренос) и узимање исто у финансијски лизинг,*

2) *продаја објекта који је раније био прометован и узимање у финансијски лизинг,*

3) *откуп објекта који је раније био прометован од правног лица које је у систему ПДВ-а.*

Молим вас за третман продаје и пореза по тачкама 1, 2. и 3. и било који следећи промет непокретности ако се уговором дефинише да се промет врши у складу са чланом 10. ст. 2. тач. 2) под условом да су обе стране обвезници ПДВ-а и да ће непокретност користити за обављање делатности?

О: У складу са одредбама Закона о порезу на додату вредност промет добара је пренос права располагања на телесним стварима лицу које тим добрима може располагати као власник (пренос права располагања на грађевинским објектима или економски дељивим целинама у оквиру тих објеката се у смислу члана 4. Закона сматра прометом добара).

Чланом 25. ст. 2. тач. 3) Закона о порезу на додату вредност прописано је пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза за промет објеката, осим првог преноса права располагања на новоизграђеним грађевинским објектима или економски дељивим целинама у оквиру тих објеката и првог преноса власничког удела на новоизграђеним грађевинским објектима или економски дељивим целинама у оквиру тих објеката, као и промета објеката и економски дељивих целина у оквиру тих објеката, укључујући и власничке уделе на тим добрима, у случају када је уговором на основу којег се врши промет тих добара, закљученим између обвезника ПДВ-а, предвиђено да ће се на тај промет обрачунати ПДВ, под условом да стицалац обрачунати ПДВ може у потпуности одбити као претходни порез.

Правилником о утврђивању појединих добара и услуга из члана 25. Закона о порезу на

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**60.520 · 2 = 121.040**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**2 · 60.520 = 121.040** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **18.331** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.666** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.201** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	У висини утврђеној општим актом послодавца (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07, 84/14 и 84/15), а највише до 15 евра; за субјекте ван јавног сектора неопорезиво је до 50 евра
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба по Програму за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2016. годину („Сл. гласник РС“ бр. 9/15, 84/15 и 19/16)	Запосленом који је утврђен као вишак у 2016. години престаје радни однос када се добровољно определи за једну од опција, која је за њега најповољнија, и то за: 1) отпремнину у висини динарске противвредности 200 евра по години стажа осигурања, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца, с тим да укупна висина отпремнине не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности; 2) отпремнину обрачунату на начин утврђен Законом о раду, с тим да укупна висина отпремнина не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности, а висина средстава по години стажа осигурања код последњег послодавца не може бити већа од 500 евра у динарској противвредности, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца; 3) отпремнину у износу од шест (6) просечних зарада по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике – за запослене који имају више од 15 година стажа осигурања (тренутно: **6 · 60.520 = 363.120** динара).	Не опорезује се до износа из претходне колоне – члан 9. ст. 1. тач. 20) Закона о порезу на доходак грађана, а на износ преко тога, према члану 85. Закона о порезу на доходак грађана – плаћа се порез по стопи од 20% по умањењу за 20% нормираних трошкова. За лица старија од 50 година живота – неопорезиво у потпуности без обзира на износ
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Корисни правни акти

Предлог за извршење због поновног сметања државине – члан 366. ЗИО

ПРИВРЕДНИ ИЛИ ОСНОВНИ СУД У _____

Извршни поверилац: _____ *(име и презиме за физичко лице/пословно име за правно лице)*, из _____, ул. _____ *(пребивалиште/седиште или адреса за пријем поште уписана код АПР-а),* датум рођења _____ и ЈМБГ _____ *(за физичка лица*), матични број _____ и ПИБ _____ *(за правна лица).*

Извршни дужник: _____ *(име и презиме за физичко лице/пословно име за правно лице)*, из _____, ул. _____ *(пребивалиште/седиште или адреса за пријем поште уписана код АПР-а),* датум рођења _____ ЈМБГ _____ *(за физичка лица*), матични број _____ и ПИБ _____ *(за правна лица).*

Извршење спроводи суд *(Напомена Редакције: суд је искључиво надлежан за извршење чињења, нечињења и трпљења – члан 4. ст. 1. ЗИО)*

Вредност: _____ **динара**

У 4 примерка, са ____ прилога

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗВРШЕЊЕ

На основу правноснажног и извршног решења _____ суда у _____, број _____ од _____ године, на предлог извршног повериоца одређено је извршење решењем овог суда број _____, одузимањем из поседа извршног дужника кат. парц. бр._____, површине _____ ha, уписане у Лист непокретности број _____ КО _____, и њеном предајом на коришћење извршном повериоцу.

Доказ: решење број _____ од _____ године и решење број _____ од _____ године.

Противно забрани, извршни дужник је дана _____ године, поново самовласно ушао

наставак на следећој страни

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗВРШЕЊЕ
на основу веродостојне исправе

Извршни поверилац потражује укупан износ главног дуга од _____ динара са припадајућом законском затезном каматом, на основу веродостојне(их) исправе(а), и то: _____.

Доказ: веродостојна исправа – _____ бр. од _____ са датумом валуте од _____ године**,** у оригиналу или овереној копији *(уколико се извршење тражи на основу фактуре – рачуна, потребно је доставити и отпремницу или други писмени доказ о томе да је извршни дужник обавештен о његовој обавези).*

Имајући у виду да извршни дужник није испунио своју обавезу по доспелости, то извршни поверилац на основу Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/15) и достављених доказа, предлаже да суд донесе следеће

РЕШЕЊЕ О ИЗВРШЕЊУ

I ОБАВЕЗУЈЕ СЕ извршни дужник _____, да у року од осам (8) дана *(уколико се извршење тражи на основу менице или чека као веродостојне исправе рок је пет (5) дана),* од дана пријема писменог отправка овог решења намири потраживање извршног повериоца _____, у износу од _____ динара са законском затезном каматом почев од _____ године па до коначне исплате, као и трошкове извршног поступка у износу који суд одреди.

II Уколико извршни дужник у остављеном року не намири потраживање из првог става овог решења, **ОДРЕЂУЈЕ СЕ ИЗВРШЕЊЕ НА НОВЧАНИМ СРЕДСТВИМА НА РАЧУНУ ИЗВРШНОГ ДУЖНИКА, па се НАЛАЖЕ** Организацији за принудну наплату да наложи банкама да блокирају рачуне извршног дужника број _____ код банке и др., као и да пренесу новчана средства у висини потраживања извршног повериоца одређеног у ставу првом изреке овог решења, на рачун извршног повериоца број _____ код банке _____.

III Извршење ће спровести јавни извршитељ _____ из _____ *(навести име и презиме месно надлежног јавног извршитеља, као и адресу).*

IV Против овог решења може се изјавити приговор у року од осам (8) дана од дана достављања решења.

У _____, дана _____ године

Извршни поверилац:

_____

ING-PRO

IZDAVAČKO DRUŠTVO

Izdavačko društvo Ing-Pro osnovano je 1992. godine. Od samog početka orijentisalo se na izdanja pravne sadržine te je među prvima predstavilo pravnoj javnosti prepoznatljiva štampana izdanja: Registar propisa, Zbirka propisa, časopis „Pro Info" i Sudsko-advokatski rokovnik, koji i dan-danas objavljuje. Nekoliko godina kasnije, svetlost dana ugledala je desktop aplikacija „Paket propisa", obimna pravna baza s više desetina hiljada dokumenata i mesečnim dopunjavanjem na CD-u. U to vreme ona je predstavljala primer najsavremenije tehnologije u upravljanju dokumentima...

Prateći razvoj računarske tehnologije i interneta, 2003. godine napravljeni su Propisi.net, prvo izdanje takve vrste na ovim prostorima koje tekstove propisa, primere sudske prakse i pravnih mišljenja, modele ugovora i obrazaca i stručne komentare, sa svim međusobnim vezama između dokumenata, prikazuje i ažurira na internetu. Tako je kompanija postala prepoznatljiv brend koji s pravom nosi epitet pionira elektronskog izdavaštva, a slogan kompanije Ing-Pro – jednostavnost, brzina, preciznost prati društvo od samog osnivanja.

Ing-Pro organizuje brojna savetovanja, seminare, radionice i obuke iz pravne i ekonomske oblasti, sa uglednim predavačima. Budući da u najkraćem roku i na najvišem profesionalnom nivou pruža efikasna, praktična i kreativna rešenja najsloženijih pravnih problema na koje zaposleni nailaze u svom poslovanju, polako prerasta i u modernu konsultantsku kompaniju.

Korisnici kompanije, a ima ih preko 10.000, pored ostalih su i: najviši državni organi, sudovi, ministarstva i drugi organi državne uprave, zatim lokalne samouprave, škole, agencije, javna preduzeća, privredna društva, brojni advokati, preduzetnici…

Izdavačko društvo ING-PRO d.o.o. osnovano je i u Podgorici, gde uspešno posluje već više od petnaest godina.

ELEKTRONSKA IZDANJA

- PROPISI.NET
- JAVNE NABAVKE
- E-ČASOPIS LEGE ARTIS

ŠTAMPANA IZDANJA

- ČASOPIS LEGE ARTIS
- KOMENTARI ZAKONA
- SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

SAVETOVANJA I KONSULTANTSKE USLUGE:

- SEMINARI
- PRAVNIČKE RADIONICE
- OBUKE

Порези и акцизе

Радни односи и социјално осигурање

Грађанско право и судски поступци

Привредно право и судски поступци

Кривично право и судски поступци

Буџети и јавне набавке

Буџетско рачуноводство, рачуноводство и ревизија

Унакрсни поглед